

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

ΕΤΟΣ ΚΑ΄
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 285
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
2002

ΑΙΣΙΩΣ ΣΤΗΝ 24η ΧΡΟΝΙΑ

Το περιοδικό μας, ως γνωστόν, ξεκίνησε το δύσκολο αλλά ωραίο ταξίδι του εκείνο το μακρινό 1978, καβάλα στα οράματα μιας κούφιας παθιασμένων ιδεολόγων και τραγουδιστών του Ζαγοριού μας: Κίμωνας Κυριαζής, Κώστας Λαζαρίδης, Γιάννης Νικολαΐδης, Κώστας Βαρπώκας, Ευριπίδης Γιαννακός, Στάθης Λαμπρίδης, Φρίξος Τζιόβας, Λεωνίδας Τσαούσης. Στιλίδια ανεκτίμητα του Ζαγοριού, όλοι τους.

Ερέθισμα για τους ιδρυτές, αγωνία εκείνων των χρόνων να τα χωριά μας που συνεχίζουν ν' αδειάζουν από τον κόσμο τους, χτυπημένα από την ανάγκη και το σαράκι της αποτυχίας. Αγωνία μαζί με τη νοσταλγία για έναν κόσμο και μια εποχή που χάνεται.

Δεν ξέρουμε αν, κατά βάθος, πίστευαν τότε που ξεκίνησαν, πως το δημιουργημά τους θ' άντεχε και θα συνέχιζε, μετά τη φυσική τους απουσία (ήδη οι περισσότεροι «φύγαν», εκτός του Φρ. Τζιόβα και του Λ. Τσαούση).

Κι όμως, αισίως «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» έφτασε τα 24 χρόνια, γερό και γεμάτο ελπίδες για το αύριο, το δικό του και

του Ζαγοριού, όπως όλα που βιώνουν την όμορφη ηλικία

της εφηβείας... Κι είμαστε βέβαιοι, πως αναγαλιάζουν οι

ψυχές όλων εκείνων των πρωτεργατών, ζώντων και νεκρών.

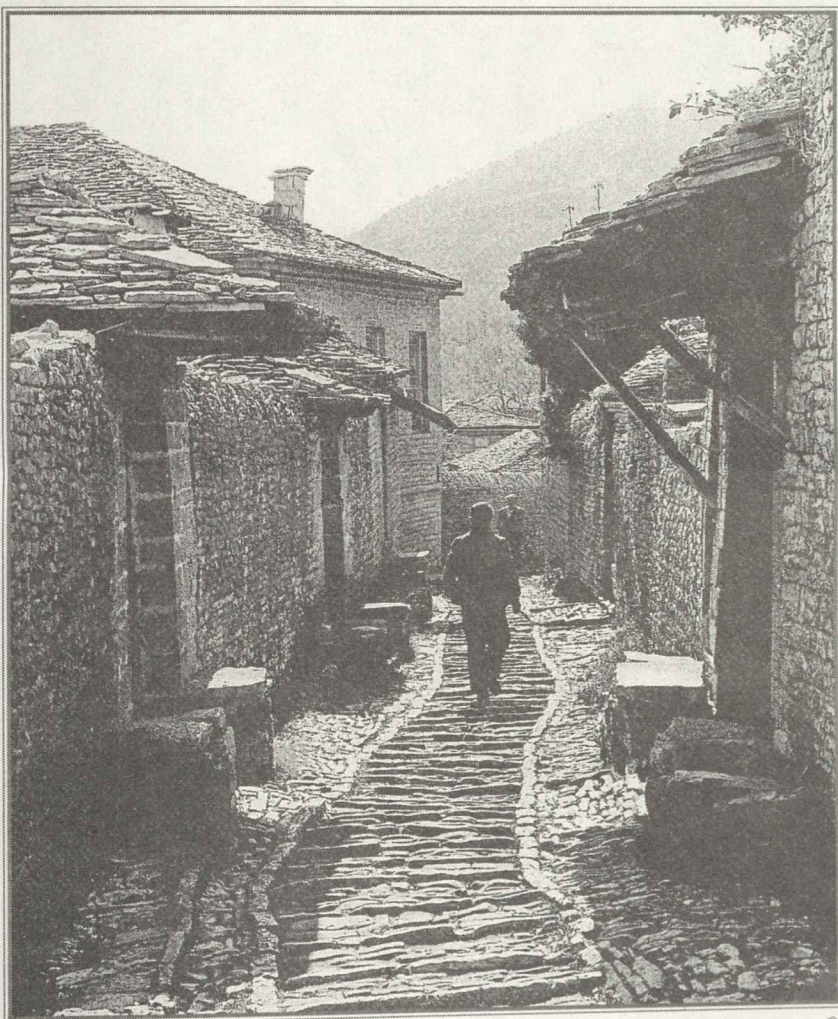
Εικοσπένσσερα χρόνια, για ένα τοπικό περιοδικό, σε μια εποχή βαθειάς κρίσης της έντυπης πληροφόρησης, αλλά και της μεγάλης έκπτωσης αξιών, ιδεών και οραμάτων σήμερα, αποτελεί επίτευγμα, πιστεύουμε.

Αυτό, εκτός από τα γερά θεμέλια και τη δυνατή ζύμη των ιδρυτών και πρωτεργατών του, οφείλεται, κυρίως, στην αγάπη και τον πατριωτισμό όλων των Ζαγορίσιων, που με πολύ θερμή το αγκάλιασαν και το στηρίζουν απλόχερα όλα αυτά τα χρόνια.

Σ' αυτούς τους Ζαγορίσιους, όπου κι αν βρίσκονται, ανήκει η τιμή και η ευγνωμοσύνη όλων όσων, σήμερα (χωρίς να διαθέτουν την εμβέλεια των ιδρυτών) συνεχίζουν να διαχειρίζονται την έκδοση του περιοδικού μας.

Κι επειδή οι ευχές, τις μέρες τούτες, κρατούν — όπως λένε — 40 μέρες:

Ευχόμαστε και πάλι σ' όλους τους Ζαγορίσιους, αλλά και στο περιοδικό μας ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ.

Βαδίζοντας το δρόμο της παράδοσης
προς τη Νέα Χιλιετία....

(Ευχτήριο κάρτα του Συλλόγου Μονοδενδριτών)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Την Κυριακή 27 Ιανουαρίου και ώρα 11 π.μ. «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» (Μηνιαία έκδοση της ΙΛΕΖ), θα κόψει τη βασιλόπιτα στο κέντρο «ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ».

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ καλεί όλους τους Ζαγορίσιους να τιμήσουν την εκδήλωση.

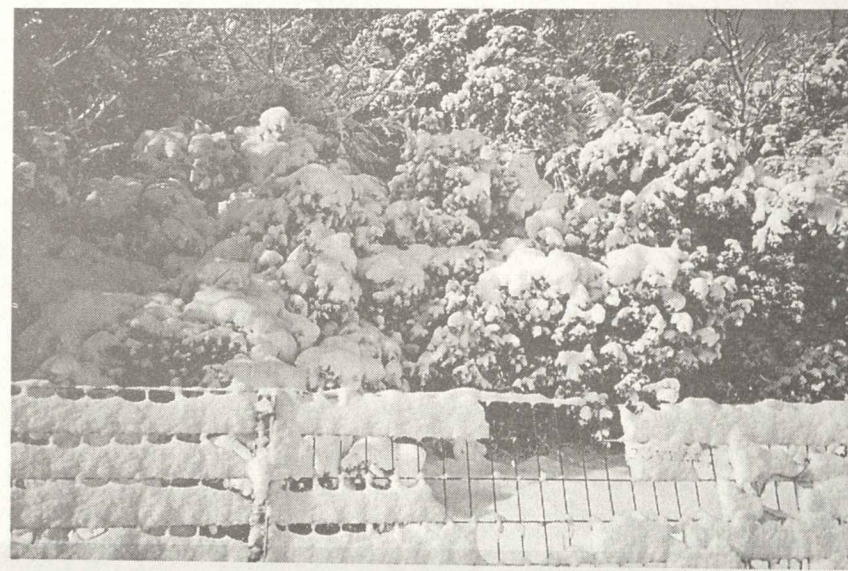
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΕΥΧΟ-ΛΟΓΙΑ

Σταύρου Συκιώτη

τίτλο που προκαταβολικά προσδιόρισα.

Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά είναι ένα 15νήμερο, σχεδόν, γιορτάσι, που το χαίρονται κάποιοι για τις 15νήμερες διακοπές τους, κάποιοι για τα διήμερα, τριήμερα και εβδομαδιαία διαλείμματα της δουλειάς και του γραφείου, κάποιοι για το

Χιόνια στην Αρίστη το Φλεβάρη 1999. (Κριανού)

ομαδικό γιορτάσι που κάνουν μέσα στα τουριστικά λεωφορεία που καταβροχθίζουν ολοήμερα την Ελληνική και Ξένη μαύρη ή άσπρη (από χιόνι) άσφαλτο, κάποιες Ζαγορίσιες νοικοκυρές, που εθιμικά φρεσκάρουν τα νοικοκυριά τους για να φιλοξενήσουν δικούς και ξένους, να ετοιμάσουν μελομακάρονα, κουραμπιέδες και λαλαγκίτες (σπαργαμένα του Χριστού) και να προγραμματίσουν μαγειρίτσες, βασιλόπιτες και χριστόψωμα.

Τα Χριστούγεννα και η Πρωτοχρονιά είναι, ακόμα, το πιο πλούσιο γιορτάσι σε ευχές και προσδοκίες, ιδιαίτερα για τον άγνωστο καινούριο χρόνο. **Πάντα το αύριο προβληματίζει τον άνθρωπο. Το προσδιόριστο, το αναπάντεχο, το ανεξίτηλο, το ποθούμενο ή προσδοκούμενο κυριαρχούν στη σκέψη και την ψυχή μας.** Γι' αυτό, αυτό το απροσδιόριστο και προβληματικό αύριο το ξορκίζουμε με ρόδια, σκουρνάρια, πουργαρόλαδα, «καπνιστές» παταθούρες, φλουριά, χαιμαλιά και ξόρκια και κυρίως ατελείωτα Ευχο-λόγια...

Είναι «κλασσικό» πια η κάθε κουβέντα να ξεκινάει απ' τον καιρό, για να ξετυλιχτεί κατόπιν. Έτσι ξεκίνησα κι εγώ. Μόνο που ο καιρός κοντεύει να με ξεστρώσει και να μου ακυρώσει τον

Μια έκφραση επιθυμίας να γίνει κάτι. Πόθος και προσδοκία, φυσικά, για το «καλό» μας. Αυτό το «καλό» προσδιορίζει την υγεία μας, την επιτυχία μας, τον πλούτο, την -δυσκολοπαρουσίαση- ευτυχία μας. Ο άνθρωπος θέλει πάντα να είναι καλά, να ζει άνετα, ευχάριστα, νιώθει ευτυχισμένος. Πολλές φορές το έδα-

λο λειτουργικό, κατά περίπτωση, είναι ένα ατέλειωτο ευχολόγιο προς το Θεό για το δικό μας το «καλό». Για το σκοπό αυτό, μάλιστα, υπάρχει στην εκκλησία το λεγόμενο «Ευχολόγιο», βιβλίο που περιέχει τις ανάγκες για κάθε περίπτωση ευχής της, στις διάφορες τελετουργικές της πράξεις.

Οι ευχές μας δεν είναι πάντα πόθοι και προσδοκίες ελπίδες. Στην καθημερινότητά μας γίνεται τρόπος επικοινωνίας μας με τους συνανθρώπους μας. Συνηθισμένοι οι χαιρετισμοί: Καλημέρα, καληνύχτα, καλή όρεξη, καλό δρόμο κλπ.

Οι οποίες ευχές μας παρουσιάζουν και ψυχολογικό ενδιαφέρον. Ανάλογα με την ειλικρινή ή υποκριτική τους έκφραση. Κάποτε ευχόμαστε όχι από αγαθή προαίρεση αλλά από τυπική υποχρέωση. Έτσι οι ευχές μας γίνονται «θερμές ή ψυχρές» σε σχέση με την πηγή τους: την καρδιά μας ή λεκτικά το στόμα μας.

Η ψυχολογική σημασία των ευχών μας έχει ενδιαφέρον γιατί μπορούν να λειτουργήσουν σαν κίνητρο ή νοητικό προσανατολισμό σ' έναν άνθρωπο. Στις δραστηριότητες ενός ανθρώπου οι ευχές: «καλή επιτυχία, καλή πρόοδο κλπ» απαγορεύουν σ' αυτόν την ανάγκη και την προσπάθεια να επιτύχει ή να προσδεύσει. Διαφορετικά θα νιώσει ανίκανος και θα διακατέχεται από μειωτικό συναίσθημα αποτυχίας και θα συναισθάνεται το «στραπατσάρισμα» του εγώσμου του. «Καλομελέτα κι έρχεται» λέει ο λαός μας, από παλιά. Η κουβεντούλα αυτή δεν είναι κενή σημασίας. Η επίμονη επαγρύπνηση για ένα σύνολο προσδοκιών ευχών. Για καλή πορεία στο χρόνο αυτό. Για ήρεμες θάλασσες και ούριους ανέμους. Για ευχάριστο ταξίδι στο βαγόνι της ζωής. «Καλή χρονιά με υγεία και ευτυχία—πάντα επιτυχίες—καλή σοδεία-προκοπή και πρόοδος», παραλλαγές ευχολογίου που εξειδικεύεται κατά περίπτωση, ανάλογα με τα γεγονότα.

Τέτοια γεγονότα, στη ζωή μας, πάμπολλα. Από τη γέννησή μας, σ' όλη τη διαδρομή της ζωής μας μέχρι το θάνατο. Και γι' αυτόν, ακόμα, υπάρχουν οι ευχές για ανάπαψη της ψυχής, μακαρισμό και καλόν... παράδεισο. Στους κόλπους Αβραάμ, Ισαάκ και Ιακώβ έβγα απέναντί πάσα λύπη και στεναγμός, εύχεται η Εκκλησία μας, που όλο της το τε-

λετουργικό, κατά περίπτωση, είναι ένα ατέλειωτο ευχολόγιο προς το Θεό για το δικό μας το «καλό». Για το σκοπό αυτό, μάλιστα, υπάρχει στην εκκλησία το λεγόμενο «Ευχολόγιο», βιβλίο που περιέχει τις ανάγκες για κάθε περίπτωση ευχής της, στις διάφορες τελετουργικές της πράξεις.

Οι οποίες ευχές μας παρουσιάζουν και ψυχολογικό ενδιαφέρον. Ανάλογα με την ειλικρινή ή υποκριτική τους έκφραση. Κάποτε ευχόμαστε όχι από αγαθή προαίρεση αλλά από τυπική υποχρέωση. Έτσι οι ευχές μας γίνονται «θερμές ή ψυχρές» σε σχέση με την πηγή τους: την καρδιά μας ή λεκτικά το στόμα μας.

Η ψυχολογική σημασία των ευχών μας έχει ενδιαφέρον γιατί μπορούν να λειτουργήσουν σαν κίνητρο ή νοητικό προσανατολισμό σ' έναν άνθρωπο. Στις δραστηριότητες ενός ανθρώπου οι ευχές: «καλή επιτυχία, καλή πρόοδο κλπ» απαγορεύουν σ' αυτόν την ανάγκη και την προσπάθεια να επιτύχει ή να προσδεύσει. Διαφορετικά θα νιώσει ανίκανος και θα διακατέχεται από μειωτικό συναίσθημα αποτυχίας και θα συναισθάνεται το «στραπατσάρισμα» του εγώσμου του. «Καλομελέτα κι έρχεται» λέει ο λαός μας, από παλιά. Η κουβεντούλα αυτή δεν είναι κενή σημασίας. Η επίμονη επαγρύπνηση για ένα σύνολο προσδοκιών ευχών. Για καλή πορεία στο χρόνο αυτό. Για ήρεμες θάλασσες και ούριους ανέμους. Για ευχάριστο ταξίδι στο βαγόνι της ζωής. «Καλή χρονιά με υγεία και ευτυχία—πάντα επιτυχίες—καλή σοδεία-προκοπή και πρόοδος», παραλλαγές ευχολογίου που εξειδικεύεται κατά περίπτωση, ανάλογα με τα γεγονότα.

Τέτοια γεγονότα, στη ζωή μας, πάμπολλα. Από τη γέννησή μας, σ' όλη τη διαδρομή της ζωής μας μέχρι το θάνατο. Και γι' αυτόν, ακόμα, υπάρχουν οι ευχές για ανάπαψη της ψυχής, μακαρισμό και καλόν... παράδεισο. Στους κόλπους Αβραάμ, Ισαάκ και Ιακώβ έβγα απέναντί πάσα λύπη και στεναγμός, εύχεται η Εκκλησία μας, που όλο της το τε-

λετουργικό, κατά περίπτωση, είναι ένα ατέλειωτο ευχολόγιο προς το Θεό για το δικό μας το «καλό». Για το σκοπό αυτό, μάλιστα, υπάρχει στην εκκλησία το λεγόμενο «Ευχολόγιο», βιβλίο που περιέχει τις ανάγκες για κάθε περίπτωση ευχής της, στις διάφορες τελετουργικές της πράξεις.

Οι οποίες ευχές μας παρουσιάζουν και ψυχολογικό ενδιαφέρον. Ανάλογα με την ειλικρινή ή υποκριτική τους έκφραση. Κάποτε ευχόμαστε όχι από αγαθή προαίρεση αλλά από τυπική υποχρέωση. Έτσι οι ευχές μας γίνονται «θερμές ή ψυχρές» σε σχέση με την πηγή τους: την καρδιά μας ή λεκτικά το στόμα μας.

Η ψυχολογική σημασία των ευχών μας έχει ενδιαφέρον γιατί μπορούν να λειτουργήσουν σαν κίνητρο ή νοητικό προσανατολισμό σ' έναν άνθρωπο. Στις δραστηριότητες ενός ανθρώπου οι ευχές: «καλή επιτυχία, καλή πρόοδο κλπ» απαγορεύουν σ' αυτόν την ανάγκη και την προσπάθεια να επιτύχει ή να προσδεύσει. Διαφορετικά θα νιώσει ανίκανος και θα διακατέχεται από μειωτικό συναίσθημα αποτυχίας και θα συναισθάνεται το «στραπατσάρισμα» του εγώσμου του. «Καλομελέτα κι έρχεται» λέει ο λαός μας, από παλιά. Η κουβεντούλα αυτή δεν είναι κενή σημασίας. Η επίμονη επαγρύπνηση για ένα σύνολο προσδοκιών ευχών. Για καλή πορεία στο χρόνο αυτό. Για ήρεμες θάλασσες και ούριους ανέμους. Για ευχάριστο ταξίδι στο βαγόνι της ζωής. «Καλή χρονιά με υγεία και ευτυχία—πάντα επιτυχίες—καλή σοδεία-προκοπή και πρόοδος», παραλλαγές ευχολογίου που εξειδικεύεται κατά περίπτωση, ανάλογα με τα γεγονότα.

Τέτοια γεγονότα, στη ζωή μας, πάμπολλα. Από τη γέννησή μας, σ' όλη τη διαδρομή της ζωής μας μέχρι το θάνατο. Και γι' αυτόν, ακόμα, υπάρχουν οι ευχές για ανάπαψη της ψυχής, μακαρισμό και καλόν... παράδεισο. Στους κόλπους Αβραάμ, Ισαάκ και Ιακώβ έβγα απέναντί πάσα λύπη και στεναγμός, εύχεται η Εκκλησία μας, που όλο της το τε-

«Αίσιον και εύδαιμον το νέον έτος»

Και δεν τις άφηνε πολύ στα παιδικά χέρια που περιέργα τις περιεργάζονταν.

Είνοι από το θείο σ' το Βασίλ' Λένκω δεν θα ν' αρθ' την Πρωτοχρονιά γιατί είναι μακριά κι δεν έχ' λεφτά, τα έξοδα είναι πολλά. Μας έστειλ κάρτα. Θα τ' βάλουμε στο σφρά, στο θκότ' το ποτήρ' μι το κρασί σαν νάνι κοντά μας.

Αφσέτ', μονάχουμ, μην τ' λερώνς».

Και τα δάκρυα της Μάκως έπεφταν «κουμπιά» κι έβρεχαν τον μουχτισέ και την κάρτα.

— Απλό τότε αυτές οι ευχετήριες παλιές κάρτ-ποστάλ τα «καρτποστάλια» έγιναν κομμάτι της ψυχής μου, τις αναζητώ

παντού και μεγάλη είναι η συγκίνηση που νιώθω σαν κρατώ, «ευλαβικά πάντα», κάποια στα χέρια μου. Γιατί αυτές οι κάρτες μου μιλούν με συγκίνηση καθώς ένα άψυχο χαρτί μπορούσε ν'

της Ελένης Οικονομίδου-Δουβλή

αντικαταστήσει μια αγαπημένη παρουσία, ένα κομμάτι που έλειπε από το γιορτινό τραπέζι.

Δεν είχε ούτε Αη Βασίλη ούτε έλκηθρο. Δεν φωσφόριζε και δεν ξεπηδούσαν μελωδίες καθώς την άνοιγες. Ήταν μια απλή καρτούλα. Τριγύρω ένα χρυσό περιθώριο και μέσα ένα τετράφυλλο τριφύλι, ένας πανσές, η ένα χέρι που κρατούσε ένα μουσκετό τριαντάφυλλο... και σου τα πρόσφερε... Κι ήσουν έτοιμος να τα πάρεις, γιατί ήξερες ότι ήταν για σένα και μόνο... γιατί τα καρτερούσες...

Με προσοχή και... νόημα διαλεγμένη, ακόμη και να το μυρίσεις ήθελες, σαν να είχε αφήσει τη μυρωδιά του ο αποστολέας...

Ή ένα περιστερί που πετούσε πάνω απ' τη θάλασσα κρατώντας στο ράμφος ένα γραμμα... για σένα... κι ήθελες να τ' αγιάσεις σαν για να νιώσεις τα δάχτυλα του άλλου του αγαπημένου που σου τσούτλει, κάτι σαν δακτυλικά αποτυπώ-

ματα...

Δεν ήταν εξεζητημένη, δεν έψαχνες να βρεις τι εννοεί. Δεν σε παράπεμπε σε τίποτα, για πιο λόγο, άλλωστε!...

Απλά, ψιθυριστά σου έλεγε ότι σε σκεφτόταν... Χρονιάρες μέρες από κοντά ή απ' τα ξένα, από στεριά ή από θάλασσα. Ότι του έλειπες ή ήταν πατέρας, αδελφός, σύζυγος, συγγενής αγαπημένος.

Του έλειπε η θαλπωρή η σπιτική δεμένη με το κάθε πρόσωπο χωριστά αφού καθέναν είχε το ρόλο του...

Και δεν ήθελες, ούτε δώρα ούτε καλούδια... Έφτανε η κάρτα κι οι ευχές.

Λιγότερες κι αυτές... «Αίσιον κι ευτυχές το νέον έτος»

«Το νέον έτος ας φέρει πανιοθητόν»

«Έτη πολλά και τρισόλβια»

Κι όμως τόσο φλύαρες, γιατί ήξερες ότι ήταν ευχές από καρδιά, πραγματική λαχτάρα επικοινωνίας.

Οι λίγες λέξεις κατακάθονταν μέσα σου σαν νεράκι της βροχής στο ξεραμένο χώμα, ένιωθες ότι σε σκέπτονταν πραγματικά, δεν υποκρίνονταν κι η σκέψη αυτή έκανε την απουσία μικρότερη και συμπλήρωνε τις ευχές «Καλή χρονιά, να καλοδεχτείς».

Τι καλύτερο να περιμένεις απ' τον καινούριο χρόνο!

Αίσιον και εύδαιμον το νέο έτος, για όλους τους Ζαγορίσιους χωριστά και για το Ζαγόρι μας ξεχωριστά...

έντονος δηλώσεις κάποιων, κατά το δοκούν, που συμπληρώναν τις «ατραξιόν» των γιορτών μας με τα λαμπήνια, τους Αη-Βασίληδες, τα κάλαντα και τις ευχές μας...

Η λειτουργική προσαρμογή ενός νέου νομισματο, σε μια χώρα, την 30 ή 31^η του Δεκεμβρίου, για την 1 ή 2^η του Γενάρη, είναι μια κολλοσιαία προσπάθεια των νομισματικών ιδρυμάτων. Εμείς, σαν άτομα, στερούμαστε, πολλές φορές, την ψυχραιμία, την υπομονή, τη συγκατάβαση, ίσως λόγω πληθμελούς ενημέρωσης, σφαιρικής εκτίμησης και επιρροής προς την ομαδική ψυχολογία. Ευτυχώς που η ηλεκτρονική ψηφιακή Τεχνολογία προσφέρνει γι' αυτή την «κολλοσιαία προσπάθεια». Από και πέρα ο χρόνος, βασικός παράγοντας στη ζωή μας, θα βοηθήσει την ισορροπία των πραγμάτων, κι εμείς θα έχουμε πρεμίες, θα έχουμε ξεχάσει τη δραχμούλα μας (που θα τη βρίσκομε μόνο στο Μοναστηράκι) και θα νιώσουμε περισσότερο Ευρωπαίοι! ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΥΚΙΩΤΗΣ

Στιγμιότυπα

Η Πρωτοχρονιά δεν μας έφερε μόνο τον καινούριο Χρόνο. Μας έφερε και το ΕΥΡΩ, το καινούριο ευρωπαϊκό κοινό νόμισμα, που ισχύει από 1.1.02, σ' όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι ένα βασικό βήμα για την περαιτέρω οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με το ΕΥΡΩ, στην πορεία του χρόνου, θα συνειδητοποιήσουμε την Ευρωπαϊκή μας οντότητα, μια και θα έχουμε τη δυνατότητα να κυκλοφορούμε άνετα, με το ίδιο νόμισμα, σ' όλα τα συμμετέχοντα στην Ε.Ε. κράτη, χωρίς τις νομισματικές ταλαιπωρίες που ίσχυαν μέχρι τώρα.

Μαζί με τα Χριστουγεννιάτικα δέντρα με τα χιλιάδες λαμπήνια των μεγαλουπόλεων, τους Αη-Βασίληδες που βγήκαν κι αυτοί στους δρόμους από το Νοέμβριο για φωτογραφίες των παιδιών, είχαμε και τη «βασιλιάδα» του ΕΥΡΩ. Τύπος, κανάλι, αρμόδιοι και μη, ήταν στην καθημερινότητά μας προκειμένου να μας προετοιμάσουν για

την ομαλή κυκλοφορία του, μαζί με τα φλουριά της βασιλόπιτας. Μια αλλαγή νομισματος είναι αναμφίβολα ένα σοβαρό άλμα. Απαιτείται προσαρμογή σε νέα κατάσταση, μια εξοικείωση μ' αυτή τη νέα κατάσταση, όπου «να μπει το νερό στ' αυλάκι» που λέμε. Κάτι παρόμοιο έγινε παλιότερα με την αντικα-

με το ευρώ καλύτερα

τάσταση της οκάς με το κιλό, που είχε και λιγότερες δυσκολίες σε σχέση με το ΕΥΡΩ.

Κάθε αλλαγή σε μια δεδομένη κατάσταση στην κοινωνική, πολιτική ή συναλλακτική μας ζωή, ακόμα και η στενότερη κοινωνικό περιβάλλον μας όπου κινούμαστε, αναμφίβολα, δημι-

ΕΥΡΩ-ΛΟΓΙΑ

ουργεί κάποια ψυχολογικά προβλήματα, ιδιαίτερα σε ανθρώπους που δεν έχουν την αναγκαία δεκτικότητα αντίληψης του «καινούριου».

Αυτό έχει σαν συνέπεια να παρουσιάζονται στο κοινό συναισθήματα απορίας, ανησυχίας, πανικού, ακόμα και υστερίας, όταν το επίμονο, καθημερινό «μπλα μπλα» δημιουργεί πρόσφορο κλίμα. Γιατί τι άλλο μαρτυρούσαν οι μακριές ουρές ανθρώπων στα γκισέ των Τραπεζών για την απόκτηση ΕΥΡΩ; Οι επιχειρηματίες, μικροί ή μεγάλοι, δικαιολογούντο, γιατί θα αποτελούσαν «κανάλι» για την προσδετική κυκλοφορία του ΕΥΡΩ στο ευρύτερο κοινό, μέχρι 28/2/02 που νόμιμα και παράλληλα κυκλοφορεί και η «ιστορική» μας, μελλοντική δραχμούλα. Υπήρξαμε αυτόπτες του φαινομένου στα κανάλια, που μας παρουσίασαν αυτές τις ουρές, με τις καθυστερήσεις, τις διαμαρτυρίες, την αγανάκτηση και πολλές φορές τις

Μια σύντομη επισκόπηση στα σημαντικότερα γεγονότα του έτους 2001

Συνθίζεται στην αρχή της καινούριας χρονιάς να γίνεται μια σύντομη επισκόπηση στα όσα συνέβησαν στο Ζαγόρι, κατά τη διάρκεια της χρονιάς, που πέρασε και όπως αυτά καταγράφηκαν από τις σελίδες του περιοδικού μας. Φυλλομετρώντας, λοιπόν τα τεύχη του περιοδικού μας του έτους 2001, θα προσπαθήσουμε, πολύ συνοπτικά, να παρουσιάσουμε τα σημαντικότερα από τα γεγονότα αυτά, όπως είναι καταγεγραμμένα στις σελίδες του για να μπορούν έτσι οι αναγνώστες μας να έχουν μια συνολική εικόνα για όσα έγιναν τη χρονιά που πέρασε. Και ξεκινώντας θ' αναφερθούμε στο γεγονός, πως το περιοδικό «το ΖΑΓΟΡΙ μας» στην καινούρια χρονιά που άρχισε συμπληρώνει είκοσι τέσσερα (24) χρόνια κυκλοφορίας και αυτό είναι λίαν σημαντικό για ένα περιοδικό του είδους του. Αξίζει πραγματικά έπαινος σε όσους εργάζονται και μοχθούν για την τακτική και ανελλιπή έκδοσή του, καθώς και σε όλους τους συμπατριώτες και φίλους του Ζαγοριού, που το αγκάλιασαν με ιδιαίτερη θερμότητα και ενθουσιασμό στηρίζοντάς το οικονομικά με τις συνδρομές τους. Σήμερα η κυκλοφορία του ξεπερνά τα 1.500 φύλλα και καθημερινά καταγράφονται στα γραφεία μας πολλά επαινετικά σχόλια και ευνοϊκές κριτικές τόσο για την εμφάνισή του όσο και για το περιεχόμενό του, στοιχεία που επισημάνθηκαν εξάλλου και στην εκδήλωση η οποία έγινε κατά την κοπή της πίτας του περιοδικού μας στις αρχές του 2001 στο κέντρο «Λιθαρίτσια» της πόλης των Ιωαννίνων.

Σε μια άλλη παρόμοια εκδήλωση του πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγοριίων, που έγινε στον ίδιο χώρο το Γενάρη του 2001, τιμήθηκε ο συμπατριώτης μας Αγάπιος Τόλης για την προσφορά του ως συλλέκτης του πολύτιμου παραδοσιακού υλικού με το οποίο αναδεικνύεται η πλούσια παράδοση και ο υπέροχος πολιτισμός του Ζαγοριού στα περασμένα χρόνια.

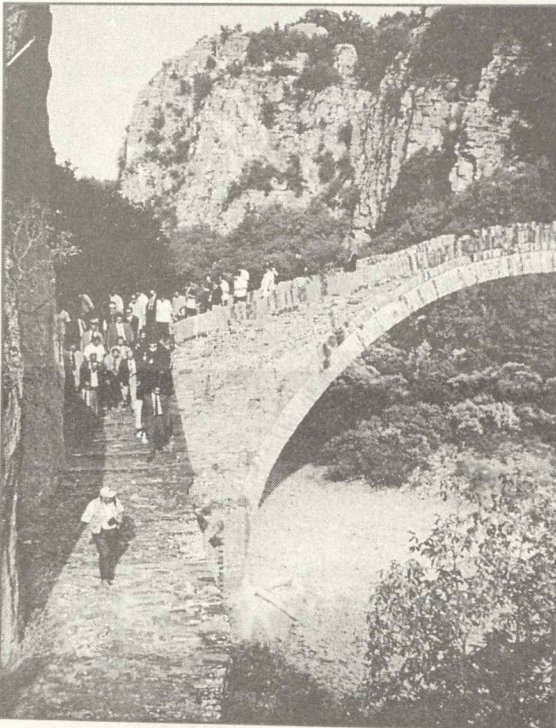
Ήδη συνεχίζονται με εντατικούς ρυθμούς οι εργασίες για την ανέγερση του κτιρίου, στο οποίο θα στεγασθεί το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Αγάπιου Τόλη, κόσμημα αληθινό για το Ζαγόρι.

Και μετά τις εκδηλώσεις αυτές το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη δημιουργία και τη λειτουργία στο Πάπιγκο του Κέντρου Ενημέρωσης της WWF Ελλάς (Παγκόσμιο Ταμείο για τη φύση) με αντικείμενο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού για το περιβάλλον και τις οικολογικές αξίες της περιοχής.

Για τον ίδιο λόγο πραγματοποιήθηκε στο Μονοδένδρι (11-14 Ιουνίου 2001) Διεθνής συνάντηση από το WWF με θέμα τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών και οργανώθηκε φωτογραφική έκθεση σχετική με την προστασία του περιβάλλοντος και με τον τίτλο «Εικόνες από το γυμνό», η οποία φιλοξενήθηκε στις

αίθουσες του Δημοτικού Σχολείου και είχε μεγάλη επιτυχία. Και μια, που ο λόγος για καλλιτεχνικές εκθέσεις θα αναφερθούμε και στην έκθεση φωτογραφίας «ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΒΙΟΣ», που οργανώθηκε στις αρχές του πρώτου εξαμήνου του 2001 στο Ριζάριο Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου, την οποία επισκέφθηκε πλήθος επισκεπτών, που είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν μέσα από τις ασπρόμαυρες φωτογραφίες τη ζωή των παλιών Ζαγοριίων και να θαυμάσουν το μοναδικό ξεχωριστό ζαγορίσιο πολιτισμό.

Κατά το μήνα Μάιο εγκαινιάστηκε στη Βοβούσα το νέο καταφύγιο «Βάλια Κάλντα», που ανοίγει νέους ορίζοντες για τον ορεινό τουρισμό με δυνατότητες φιλοξενίας 50 ατόμων ενώ στο εστιατόριό του μπορούν να εξυπηρετηθούν πλέον των εκατό ατόμων. Τέτοια έργα

Από την επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Ζαγόρι.

συντελούν οπωσδήποτε στην ανάπτυξη της περιοχής και στη συγκράτηση του πληθυσμού στα χωριά μας. Άλλο ένα σημαντικό έργο για την περιοχή μας είναι η αποπεράτωση του Κέντρου Υποδοχής και Πληροφόρησης Ασπράγγελων του οποίου η λειτουργία είναι βέβαιο πως θ' αρχίσει σύντομα στην καινούρια χρονιά μαζί με τα άλλα δύο αυτού του είδους περιήγηση του Μεσοβουνίου και της Βοβούσας, τα οποία θα συμβάλουν σημαντικά στην οικολογική ευαισθησία των κατοίκων και των επισκεπτών της περιοχής αλλά και στην περαιτέρω τουριστική της ανάπτυξη.

Το σημαντικότερο ίσως γεγονός της χρονιάς που πέρασε, είναι η επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Κων. Στεφανόπουλου, στο Ζαγόρι, όπου εγκαινίασε την εντυπωσιακή φωτογραφική έκθεση «Εικόνες της Ελλάδας» του Fred Boissonnas στο εκθεσιακό κέντρο της Ριζαρείου Σχολής στο Μονοδένδρι.

Η έκθεση αυτή πρόβαλε το Ζαγόρι στα πέρατα του κόσμου σαν ένα τόπο με ξεχωριστή πολιτιστική κληρονομιά, που μαζί με το ωραίο φυσικό περιβάλλον και τα μοναδικά αρχιτεκτονή-

ματα θα προσελκύσει ένα μεγάλο αριθμό επισκεπτών με ιδιαίτερες απαιτήσεις απαραίτητο στοιχείο για την ανάπτυξη και αναβάθμιση του τουρισμού στην περιοχή μας. Άλλες εκδηλώσεις με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, που έγιναν μέσα στο έτος 2001 είναι αυτές του Πολιτιστικού Συλλόγου Καπεσόβου, που κάθε φορά ξεχωρί-

Του ΣΑΒΒΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ζουν, για την πρωτοτυπία τους αλλά και για την υψηλή τους κουλτούρα, όπως το τρίημερο επισημονικό συμπόσιο με θέμα «Πολιτιστική Οικολογία», το οποίο είχε εξαιρετική επιτυχία. Επίσης αξιόλογες εκδηλώσεις, που ξεφεύγουν από τα συνηθισμένα ήταν οι εκδηλώσεις των Κάτω Πεδινών, που δείχνουν μια ιδιαίτερη ευαισθησία στις καλές τέχνες με τις εκθέσεις ζωγραφικής, ξυλογλυπτικής, κεραμικής και το καθιερωθέν πλέον στο χωριό αυτό τρίημερο θερινού κινηματογράφου.

Και θα τελειώσω τη σύντομη αυτή αναφορά μου στα σπουδαιότερα γεγονότα, που έγιναν στο Ζαγόρι στη χρονιά που πέρασε με το κορυφαίο γεγονός της ανέγερσης μνημείου για τους πεσόντες μαχητές στη μάχη της Γκραμπάλας το Νοέμβριο του 1940. Και ήταν μια αξιόπαινη πρωτοβουλία της «Ενωσης Ζαγοριίων Αθηνών» και της Ι.Α.Ε.Ζ. να τιμήσουν με αυτό τον τρόπο τους ήρωές μας, που πρόταξαν τη στήλη τους και κατατρόπωσαν τους ανένδρους επιδρομείς, θυσιάζοντας τη ζωή τους στον ιερό βωμό της πατρίδας.

Είναι το δεύτερο μνημείο, που στήνουν οι Ζαγοριίοι μετά από εκείνο «της Ζαγορίας Γυναίκας του '40», αποδεικνύοντας έτσι την ευαισθησία τους σε θέματα, που σχετίζονται με την ιστορία και το μεγαλείο της Ελλάδας. Παρόμοια εκδήλωση καταγράφουμε και εκείνη, που έγινε στις Λιγκιάδες για να τιμηθούν οι 82 νεκροί, θύματα της θηριωδίας των Ναζί στις 13 Οκτωβρίου του 1943. Το ολοκαύτωμα των Λιγκιάδων συγκινεί κάθε Έλληνα και είναι καιρός πλέον ν' αποκαταστήθει το δίκαιο και να αποζημιωθούν οι συγγενείς των θυμάτων. Και να κλείσουμε με ένα ευχάριστο γεγονός την πραγματοποίηση της πολύ επιτυχημένης εκδρομής, που οργάνωσε το περιοδικό μας στη Χαλκίδα και όπου συμμετείχαν έμειναν κατενθουσιασμένοι και απεκόμισαν τις καλύτερες εντυπώσεις.

Ακόμα θα ήταν παράληψη αν δεν αναφερόμαστε και στις δραστηριότητες του Δημοτικού Σχολείου Μονοδενδρίου —το μόνον πολυθέσιο Δημοτικό Σχολείο στο Ζαγόρι— όπως στην επίσκεψη των μαθητών του στη Βουλιά των Ελλήνων και στην ωραία θεατρική παράσταση, που μας χάρισαν οι μικροί... ηθοποιοί το καλοκαίρι του 2001 με την ευκαιρία της Διεθνούς Συνάντησης του WWF ΕΛΛΑΣ στο Μονοδένδρι.

Ευχόμαστε το 2002 να είναι περισσότερο παραγωγικό για το Ζαγόρι και οι αναγνώστες του περιοδικού μας ας φροντίζουν να μας στέλνουν τις ανταποκρίσεις τους για ό,τι γίνεται στην περιοχή τους, ώστε να καταγράφεται στο περιοδικό και να μένει στην ιστορία του τόπου μας.

Καλή Χρονιά

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

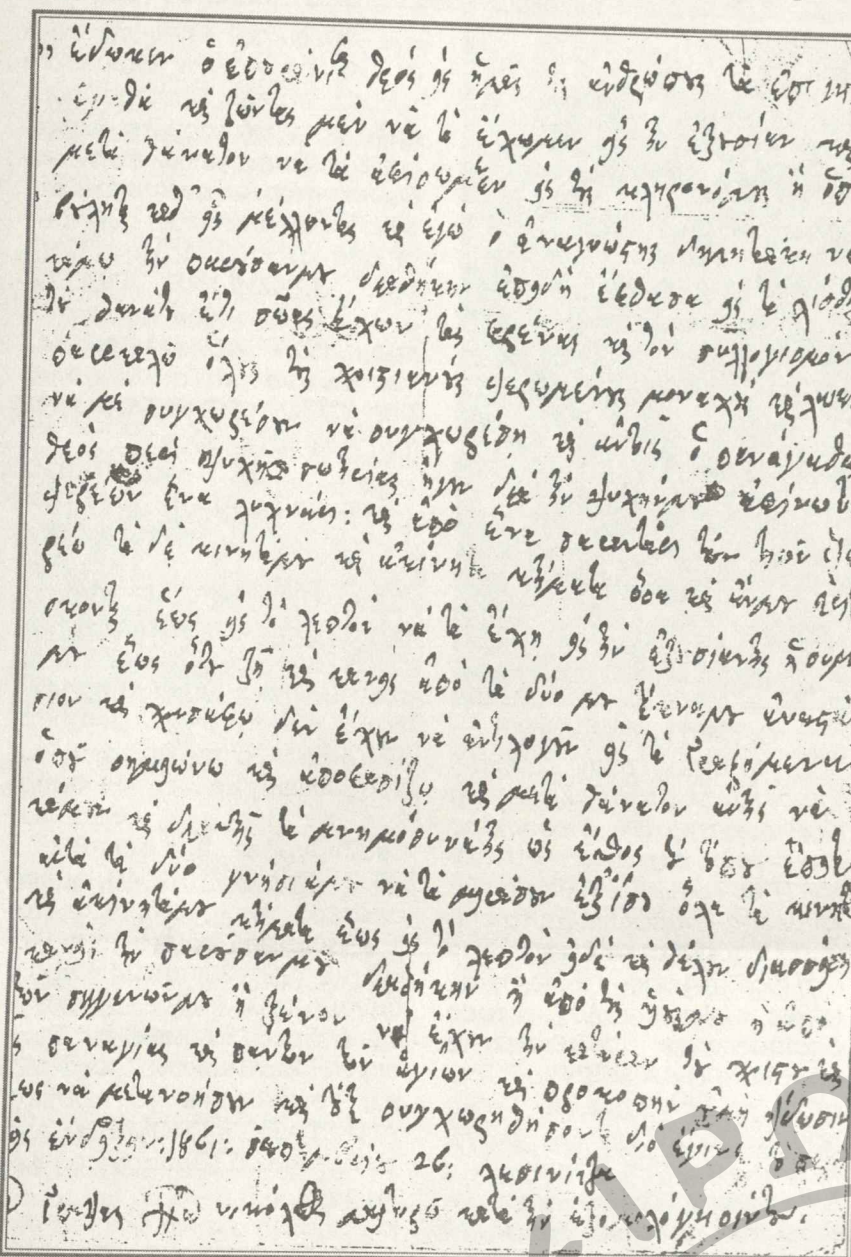
Ισοτιμία φύλων στα 1861 (Μέσα από το κείμενο μιας διαθήκης)*

Δημοσιεύουμε εδώ το κείμενο μιας διαθήκης που γράφτηκε στις 26 Σεπτεμβρίου 1861 στο χωριό Λεσινίτζα (σημ. Βρυσοχώρι). Περισσότερες λεπτομέρειες για την ταυτότητα του διαθέτη δεν θα γραφτούν μιας και

Μ. Τσοούπη - Ρέμου

το ενδιαφέρον εστιάζεται στις εξής φράσεις του κειμένου αυτού: ορίζεται λοιπόν ότι τα κίνητά και ακίνητα κτήματα όσα και αν υπάρχουν μετά το θάνατό του «έως εις λεπτόν να τα έχη εις την εξουσίαν της η συμβία μου...» και πιο κάτω επιθυμία του είναι όπως ισχύει και «το έθος του τόπου» μετά τον θάνατόν και αυτής τα τέκνα να κάμουν τα μνημόσυνά της —όχι δηλ. τα δικά του— και τα δύο παιδιά του, το ένα αγόρι και το άλλο κορίτσι, να μοιράσουν εξίσου όλη την περιουσία «έως εις λεπτόν» επαναλαμβάνει. Καταρτίζεται τέλος εκείνον που θα θελήσει «να διασύρη την παρούσαν διαθήκην» είτε είναι συγγενής είτε ξένος.

Σύμφωνα με τα παραπάνω η γυναίκα ως σύζυγος ή κόρη αντιμετωπίζεται ισότιμα με τον άντρα και μάλιστα σε μια εποχή κατά την οποία δεν υπήρχε κανένα σχετικό νομικό πλαίσιο. Το «έθος του τόπου» είναι εκείνο που καθορίζει τις σχέσεις των ανθρώπων, τις αποφάσεις, τις επιθυμίες, τη συμπεριφορά τους. Η συμβία «εξουσιάζει» το διαίο μετά το θάνατο του συζύγου, αλλά και της γίνεται το ετήσιο μνημόσυνο. Η κόρη έχει στο

Χειρόγραφο διαθήκης: «1861 Σεπτεμβρίου 26 Λεσινίτζα».

μοίρασμα όλης της περιουσίας το ίδιο μερίδιο με το γιο. Μαθήματα ισοτιμίας φύλων και αναγνώρισης της αξίας της γυναίκας προς το σύγχρονο κόσμο που διακηρύσσει κανόνες περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που συνθηματολογεί για την εξίσωση της γυναίκας με τον άνδρα και που της αφερώνει μια φορά το χρόνο την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας.

Μαθήματα ισοτιμίας σ' όλους εκείνους που ακόμη και σήμερα σύμφωνα με κάποιο άλλο «έθος» των σύγχρονων καιρών αποφασίζουν την υποτίμηση της κόρης ή της «γυναίκας» με διάφορους τρόπους. Σ' όλους εκείνους δηλ. που σαν έρθει η ώρα της μοιρασιάς τότε ο γιος είναι το «παιδί» κι η κόρη ανύπαρκτη. Τι κι αν οι νομοθετικές ρυθμίσεις προωθούν δικαιώματα ή καταργούν δεσμούς; Ποιος νόμος του κράτους μπορεί να σταθεί πάνω από τους κοινωνικούς κανόνες και τη νοοτροπία; Πόσα από τα ερειπωμένα αρχοντοσπίτια του Ζαγοριού περιμένουν το νόμιμο αρσενικό κληρονόμο; Πόσα άλλα υπάρχουν που σ' αυτά γεννήθηκαν, μεγάλωσαν κόρες και τώρα από μακριά ζουν με τη νοσταλγία του χτες; Πόσα ακόμα σαν μπήκε το σαράκι της πλεονεξίας και του εγώ έπαψαν να θυμίζουν την αρχοντιά του παρελθόντος και επιβεβαίωσαν τη μιζέρια του σήμερα;

* Το κείμενο της διαθήκης αυτής μου έκανε γνωστό. Ο σεβαστός δάσκαλος Γιώργης Οικονόμου από το Βρυσοχώρι.

Φωτογραφία από το 1925 στις Φραγκάδες

Τελείως απρόοπτα, έπεσε στα χέρια μου μια φωτογραφία του έτους 1925, από τον σύγχωριό μου και γαμπρό απ' αδελφή Γιάννη Οικονομίδη. Θεώρησα υποχρέωση να την δημοσιεύσω στο περιοδικό μας για παλιές αναμνήσεις και γλυκές μνήμες του καλού παρελθόντος από την μικρή κοινωνία των Φραγκάδων την εποχή εκείνη. Στη φωτογραφία αυτή όπως θα παρατηρήσατε υπάρχουν πρόσωπα που στο πέρασμά τους άφησαν εποχή αλλά και αξίους απογόνους.

Γ. Τσκούρας

Από κάτω αριστερά:

- 1η σειρά: Καλλιόπη Τσκούρα (γιαγιά του δικού μας Γιάννη), Γεώργιος Βόλγας, Χρήστος Παπαγιαννόπουλος, ιατρός.
- 2η σειρά: Γεώργιος Βαλέας, Γεώργιος Οικονομίδης (πατέρας του Γιαννακούλη), Δημήτριος Γ. Τσκούρας (πατέρας του δικού μας Γιάννη), Κωνσταντίνος Πανταζόπουλος (Τίκος) από Λεπτοκαρυά, Κωνσταντίνος Β. Τζαφλίδης, Κυριαζής Ζυκομαρίδης, Στέφανος Τρ. Τζαφλίδης.
- 3η σειρά: Παπαφίλιππος Εφημέριος Φραγκάδων (από Αραγάτι), Φάνης Τ. Τσκούρας (πατέρας του Γιώργου), Βασίλειος Μητσιμάρης (ταχυδρόμος), Παπαράπτης (από Διπόταμο), Μιχαήλ Κούγιας.
- 4η σειρά: Άγνωστος, άγνωστος, Θεμιστοκλής Πασχάλης, Δημήτριος Καλύβας, Γεώργιος Νησιώτης, Άγνωστος, Δημήτριος Χατζηγιάννης, Κωνσταντίνος Αδαμίδης.

ΣΝ' ΑΡΡΕΝΤΑ

Πεθαίνοντας ξαναγεννιέται κανείς στη μήτρα της ζωής, που κάποτε εξαγνισμένος θ' αναγεννηθεί, έτσι ακριβώς, όπως μαθαίνονται κ' επανακάμπουν στη ζωή οι θαλλοί της Ανοξιάτικης Χλωρίδας. Φωκίων Ιωάν. Καψάλης

Αναστάσιος Νικ. Τσιομίδης ή Τσιώμος Ο πρώτος νεκρός του '40

Στο υπ' αριθμ. 282 τ. της εφημερίδας «Το Ζαγόρι μας» και στη σελ. 10 δημοσιεύτηκε κατάλογος 17 Ζαγορίσιων νεκρών στον πόλεμο του 1940-41. Με την ανακίνωση των δημοσιεύτηκε στο επόμενο υπ'

Του ΑΔΑΜ. ΤΣΙΟΜΙΔΗ

αριθμ. 283 τ. στη σελίδα 4, τα ονόματα του καταλόγου καταγράφηκαν από Γιαννιώτικη εφημερίδα προηγούμενων ετών και απευθύνεται παράκληση, τυχόν παραλείψεις να γνωστοποιηθούν και δημοσιευτούν συμπληρωματικά.

Σύμφωνα με επίσημες και επιβεβαιωμένες πληροφορίες ο πρώτος νεκρός του ελληνικού πολέμου ήταν ο έφεδρος Λοχίας ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΙΚ. ΤΣΙΟΜΙΔΗΣ ή ΤΣΙΩΛΙΟΣ από το Βρυσόχωρι Ζαγορίου. Ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΣΙΟΜΙΔΗΣ έπεσε πολεμώντας για την πατρίδα γύρω στις 4 με 5 το πρωί της 28ης Οκτωβρίου 1940, υπερασπιζόμενος ως αρχιφύλακας το υπ' αριθμ. 24 φυλάκιο της ελληνοαλβανικής μεθορίου πάνω από το Πληκάτι, που δέχτηκε την πρώτη επίθεση των Ιταλικών στρατευμάτων.

Στην εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ της 28ης Οκτωβρίου 1953 είναι καταχωρημένο στην πρώτη σελίδα με συνέχεια στην 4η σελίδα άρθρο του Μ. ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗ με τίτλο:

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΝΕΚΡΟΙ
του αλβανικού πολέμου

Υποσημναγός:
Ι. Σακελλαρίου

Λοχίας:
Αναστάσιος Τσιώμος
Στρατιώτης:
Απ. Καραβίδας

... «Ανάμεσα στις επίσημες εκθέσεις, αναζητήσαμε τους πρώτους ήρωες της εποποιίας του 1940. Εκείνους που πρωτοέχυσαν το ελληνικό αίμα τους για την ελληνική ελευθερία. Για την ελευθερία του κόσμου. Δύο στρατιώτες κι ένας αξιωματικός της αεροπορίας ήταν οι πρώτοι νεκροί από τα δύο όπλα, που πρόταξαν τα στήθη τους για να μην περάσουν οι επιδρομείς».

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

... «Λοχίας ήταν ο ένας. Υπηρετούσε στο 85ο Σύνταγμα Πεζικού της 8ης Μεραρχίας υπό τον στρατηγό ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟ. Το πρώτο πλήγμα της επίθεσης—σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που ετέθησαν στη διάθεσή μας—τα δέχτηκαν πέντε ελληνικοί λόχοι τους οποίους είχε προωθήσει το απόσπασμα ΔΑΒΑΚΗ να προσπίσουν τις διαβάσεις Γράμμου-Σμόλικα. Πριν ξημερώσει—γύρω στις 4 με 5 το πρωί—η Μεραρχία «Τζούλια» είχε αρχίσει την πολεμική δράση. Κι εκεί, στο 24 φυλάκιο στο Πληκάτι, έπεσε ο ηρωικός λοχίας ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΣΙΩΛΟΣ. Ο ΤΣΙΩΛΟΣ ήταν Ηπειρώτης από το Βρυσόχωρι Ζαγορίου. Κι έπεσε υπερασπίζοντας τη γη των πατέρων του».

... «Τα τμήματα της προκαλούσε συμπτύχθηκαν μαχόμενα προς την Πυρσόγιαννη και στις μάχες που έγιναν μέχρι το βράδυ στην περιοχή Οξυάς-Λυκόρραχης έπεσε ένα άλλο παλικάρι ο στρατιώτης ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ. Αυτοί ήταν οι δύο πρώτοι νεκροί της εποποιίας του 1940-41 από το στρατό της ξηράς. Ο Υποσημναγός ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ έπεσε τέσσερες μέρες αργότερα, στις 2 Νοεμβρίου 1940».

... «Η Ελλάδα έχει κι εκείνη ένα ποτάμι μεγαλύτερο μάλλον κι από το Ρήνο και από το Νείλο και από τον Αμαζόνιο

της Αμερικής. Είναι το αίμα που έχυσε για την Ελευθερία της και για την Τιμή της, σύμβολα αθάνατα της Ελευθερίας και της Τιμής για όλη την ανθρωπότητα. Και στο ποτάμι αυτό έδωσαν πρώτοι τη ζωή τους οι αθάνατοι: Ο Λοχίας ΤΣΙΩΛΟΣ του Νικολάου, ο στρατιώτης ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ του Κων/νου και ο Υποσημναγός ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ του Αριστοτέλους».

Μ. ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ
Εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ
28/10/1953

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΕΞΑΡΧΟΣ, συνταξιούχος δάσκαλος που έζησε από κοντά τα γεγονότα του πολέμου και ήταν προσωπικός φίλος του ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΣΙΟΜΙΔΗ, στην ιστορική και λαογραφική μελέτη «Η Φούρκα της Ηπείρου, Θεσ/νίκη 1987», γράφει στη σελ. 80:

... «Στις 28/10/1940, ημέρα Δευτέρα, νωρίς το πρωί, οι Ιταλοί χτύπησαν πρώτα τα φυλάκιά μας (22ο, 23ο και 24ο) που η δύναμή τους ήταν ελάχιστη 8-10 άνδρες το καθένα. Τους αιφνιδίασαν και στο 24ο φυλάκιο σκοτώθηκε ο Λοχίας ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΣΙΟΜΙΔΗΣ από τη Λεοντίτσα (Βρυσόχωρι) Κόνιτσας».

Ο ΓΙΩΡΓΗΣ ΣΤ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, συνταξιούχος δάσκαλος από το Βρυσόχωρι, στην ιστορική του μελέτη «Μνήμες και μνημόσυνα του '40, Ιωάννινα 1997», γράφει στη σελίδα 25:

... «Στο φυλάκιο της Βούρμπιανης (Πληνάτι) σκοτώθηκε ο Λοχίας-αρχιφύλακας ΤΣΙΩΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ο πρώτος νεκρός του πολέμου».

... «Σύμφωνα με την έκδοση του Γ.Ε.Σ./Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο 1940-1945, Αθήνα 1990 (1995), σελ. 482, ο ΤΣΙΩΛΟΣ ή ΤΣΙΟΜΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ του Νικολάου, Λοχίας, γεννήθηκε στο Βρυσόχωρι Ζαγορίου, Επαρχίας Δωδώνης Νομού Ιωαννίνων το 1909. Φονεύτηκε στη μάχη της Ηπείρου στις 28 Οκτωβρίου 1940».

Για την ιστορία αναφέρουμε ότι ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΣΙΟΜΙΔΗΣ ή ΤΣΙΩΛΟΣ γεννήθηκε στο Βρυσόχωρι το 1909 και

ήταν ο πρωτότοκος γιος του Νικολάου Αν. Τσιομίδη και της Μαρίας Ι. Καπράντζου. Τέλειωσε το Δημοτικό Σχολείο στο Βρυσόχωρι και στο Σχολαρχείο στο Τσεπέλοβο. Φοίτησε στη Δασική Σχολή Κονίτσας και το 1935 διορίστηκε δασικός υπάλληλος. Το 1940 επιστράτευτηκε και τοποθετήθηκε ως έφεδρος Λοχίας αρχιφύλακας στο 24 φυλάκιο της ελληνοαλβανικής μεθορίου στο χωριό Πληκάτι Κονίτσας. Εκεί, το πρωί της 28ης Οκτωβρίου 1940 έπεσε πολεμώντας για την Τιμή, της Ακεραιότητας και την Ελευθερία της Πατρίδας.

Δρ. Αδαμάντιος Τσιομίδης
Επ. Σχολικός Σύμβουλος
Π.Ε.

Μνήμη Ηρώων

Ένας ακόμη ήρωας από το χωριό μας από το Ζαγόρι μας, ένα παλικάρι ο Γιάννης ο Σβάλος, ο Γιάγκος μας έμεινε στην Αλβανία στο ύψωμα Νιβίτσα στις 27 του Μάρτη του 1941. οι δικόι του, οι χωριανοί του, το Ζαγόρι θα τον θυμούνται πάντα.

Μνήμη για τους παλιούς, παράδειγμα για τους νέους.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει Γιάνκο μας, Αιώνια σου η μνήμη

Κουκούλι 12/11/2001

Γιάννης Βακάμης
Πρόεδρος Αδελφότητας
Κουκουλιωτών
«Ευγένιος Πλακίδας»

Ζητάμε συνώνμη από τις αδελφές του Γιάννη Σβάλου που δεν τον συμπεριλάβαμε στους Ζαγορίσιους νεκρούς του πολέμου του σαράντα. Όπως είπαμε και στο προηγούμενο τεύχος, η παράλειψη δεν είναι δική μας.

«Το Ζαγόρι μας»

Νεκροί του 40-41

— Ναπολέων Σιαφάκας
του Θεοδώρου, Δεκανέας από Φλαμπουράρι στις 9/4/41 στην Αλβανία.

ΕΝΑΣ ΗΡΩΑΣ ΤΟΥ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Στις 3 Σεπτεμβρίου 1939 άρχισε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, όταν η Αγγλία και η Γαλλία τον κήρυξαν κατά της Γερμανίας. Η τελευταία είχε επιτεθεί στην Πολωνία με σκοπό

Του ΚΩΣΤΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

την άλωση και προσάρτηση εδαφών της και κυρίως την απόκτηση ελεύθερης ναυσιπλοΐας στη Βαλτική θάλασσα από τον κόλπο της ιστορικής πόλης του ΓΚΝΤΑΝΣΚ (Gdansk). (Το ΓΚΝΤΑΝΣΚ, η πόλη που άρχισε ο Β' Παγκ. Πόλεμος). Ένας πόλεμος, που για την πατρίδα μας ξεκίνησε στις 28 Οκτωβρίου 1940 και τελείωσε στις 12 Οκτωβρίου 1944, ενώ για όλη την Ευρώπη στις 8 Μαΐου του 1945, και για την Ιαπωνία στις 10 Αυγούστου, όταν η Γερμανία και η Ιαπωνία αντίστοιχα παραδόθηκαν στους Συμμάχους «άνευ όρων».

Εξήντα εκατομμύρια (60.000.000) νεκρούς, ένας τεράστιος αριθμός θυμάτων και τεράστιες καταστροφές στοίχισαν ο Β' Παγκ. Πόλεμος. Σε ένα από αυτά τα εκατομμύρια (θύματα) αναφέρεται το χρονικό, που βίωσα προσωπικά και περιγράφω στη συνέχεια.

Ήταν τότε, που τα συμμαχικά αγγλοαμερικανικά στρατεύματα στο Δυτικό Μέτωπο και τα ρωσικά στο Ανατολικό αγωνιζόνταν «Υπέρ βωμών και εστιών» για την απελευθέρωση των Ευρωπαϊκών χωρών από το γερμανικό ζυγό.

Εμείς στα χωριά μας ήμασταν αρκετά πληροφορημένοι. Ιδιαίτερα στο Μικρό Πάπιγκο κάθε βράδυ στο μαγειρείο του μακαρίτη Βάσου Σιόλα ακούγαμε στο ράδιο το BBC: «Εδώ Λονδίνο, ο Στρατηγός Πάτον κλπ., τα ρωσικά στρατεύματα κλπ.

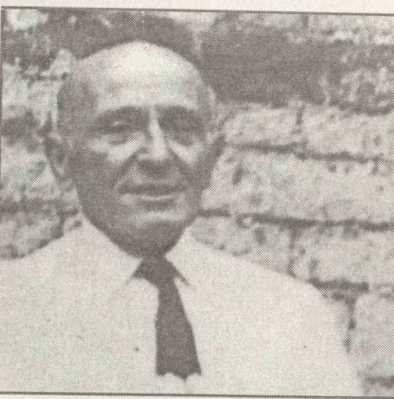
Παράλληλα κάθε μέρα παρακολουθούσαμε με αισιοδοξία και χαρά τις υποσημειώσεις των Συμμαχικών αεροπλάνων, που περνούσαν σε κανονικούς σχηματισμούς πάνω απ' το χωριό μας, σφυροκοπούσαν τα γερμανικά στρατεύματα στο ανατολικό μέτωπο και επέστρεφαν πάλι με το φορτίο των βάσεων τους στη Μέση Ανατολή.

Μια μέρα καθώς βρισκόμασταν στον Αη-Ταξιάρχη, ένα πραγματικό παρατηρητήριο στο Μικρό Μαχαλά, ένα αεροπλάνο φάνηκε ψηλά στη Ραδοβόλη να επιστρέφει βγάζοντας καπνούς και σε λίγο κατέπεσε στα νοτιοδυτικά του Μεγάλου Παπίνου στις «Κούλστες». Την προσοχή μας όμως τραβήξε περισσότερο το αλεξιπτωτό, που είχε χρησιμοποιήσει ο πιλότος για τη διάσωσή του. Κατά περιεργό τρόπο δεν κατέβηκε ομαλά ή έστω με μερικούς κυματισμούς, αλλά στροβιλίζονταν το σώμα του, σαν σβούρα στα σχοινιά και παρασυρμένο από τον άνεμο, που σούρουπο στο ύψος εκείνου θα ήταν πιο δυνατό, κατευθύνθηκε προς τη χαράδρα του Βίκου, όπου ως φάνηκε καθαρά να πέφτει στα βράχια της Βιτσικιώτικης πλευράς. Ένα άλλο αεροπλάνο της νηοπο-

λης επέστρεψε και έκανε κύκλους πάνω από το σημείο, που είχε πέ-

σει ο πιλότος. Οπωσδήποτε περίμενε κάποιο σήμα, ίσως φωτοβολίδα από το συνάδελφό του, που είχε καταρριφθεί. Εμείς πάντως από τόσο μακριά, δεν είδαμε κάποιο σημάδι.

Δεν θυμάμαι αν ήταν κι άλλοι εκεί στον Αη Ταξιάρχη, που βλέπαμε το περιστατικό. Δίπλα μου όμως ήταν ο Μεγακλής Στουκίδης (1885-1968), γείτονας και οικογενειακός φίλος είχε κάνει πολλά ταξίδια στην Αμερική, όπου και έμειναν δυο γιοι του, ο Βασίλης και ο Γιώργος που πρόκοψαν και δημιουργήσαν εκεί οικογένειες. Δυστυχώς ο δεύτερος έχει φύγει σχετικά νέος από τη ζωή. Δραστήριος και πολυμήχανος Ελληνοαμερικάνος ο Μεγακλής έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την τύχη του αεροπόρου. Έτσι αποφασίσαμε να πάμε επιτόπου να διαπι-

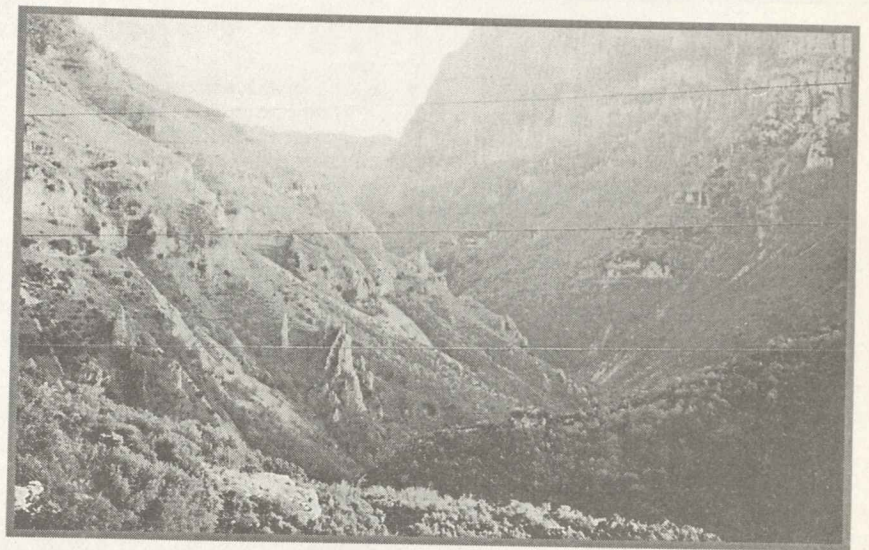

Ο Μεγακλής

στώσουμε τι έγινε. Ακολουθώντας το μονοπάτι Άρσειος-Πογδορά-Λιγομάντρι-Κάτω Μπέλιζια φθάσαμε σε μια ώρα περίπου στα «Ψηλά Κουκούλια». Στο σημείο αυτό έρχεται και το μονοπάτι από Στέφου Βρύση—Αβαπέστη και θυμάμαι καλά ήταν ένα μικρό πλατώ 3-4 μέτρα. Καθίσαμε και αγναντεύαμε απέναντι, εκεί που είχε πέσει ο πιλότος. Και τότε ο συχωρεμένος ο Μεγακλής, που και τα δύο του παιδιά, ο Βασίλης κι ο Γιώργος υπηρετούσαν στον Αμερικανικό στρατό, στις μονάδες της Ευρώπης άρχισε να φωνάζει: «Come here (έλα εδώ), In Parigi you will be safe (Στο Παρίγκο θα είσαι ασφαλής)... Come here, come here... Προσπαθούσε να του δώσει να καταλάβει ότι ήταν ευπρόσδεκτος στο Πάπιγκο και κυρίως, ότι θα ήταν ασφαλής.

Τώρα που το γράφω και θυμάμαι τη σκηνή, τα καταβαίνω το ενδιαφέρον του συχωρεμένου. Ήταν πατέρας δυο παιδιών του, συναδέλφων του αεροπόρου, που πολεμούσαν κι αυτά για το ίδιο σκοπό στον Αμερικανικό στρατό.

Άφησα το Μεγακλή ν' αγναντεύει από τα Ψηλά Κουκούλια κι εγώ αποφάσισα να πάω επιτόπου στα σιάνια της Παναγίας να διαπιστώσω τι γινόταν και προπαντός να γνωρίσω αυτόν τον ήρωα αεροπόρο. Πήρα τον κατήφορο τρέχοντας, έφθασα στο Βοϊδομάτι, τον πέρασα χωρίς δυσκολία κι ανέβηκα από την όχθη πάνω στα πράσινα χερσότοπα. Ήταν εκεί και μερικοί άνθρωποι, που δεν γνώριζα. Κανένας Παπιγκιώτης. Δεν πέρασε πολλή ώρα και

Τα Ψηλά Κουκούλια και τα βράχια της Βιτσικιώτικης πλευράς της Χαράδρας του Βίκου.

σε λίγο είδαμε να κατεβαίνουν από την κακοτραχάλη πλαγιά δυο άνθρωποι, που έσερναν τυλιγμένο στο άσπρο αλεξιπτωτό το δυστυχό παλικάρι, τον πιλότο. Με πολύ μεγάλη απογοήτευση άκουσα να λένε ότι ήταν νεκρός. Τον απόθεσαν εκεί, στην πρασινάδα, δίπλα σε κάποια βάτα. Αυθόρμητα πλησίασα, ανάμεσα από το μισάνοιχτο αλεξιπτωτό είδα ένα νεαρό ξανθό, με κοντά ξανθά ίσια μαλλιά, όχι παραπάνω από 25 χρονών. Πρόσεξα ότι στην κάτω αριστερή γνάθο—όπως ήταν λίγο γυρισμένος προς τα δεξιά—είχε ένα βαθύ κόψιμο, μέχρι το κόκαλο, χωρίς να είναι ματωμένο. Και τώρα που το γράφω, βλέπω καθαρά αυτή την εικόνα. Άκουσα να λένε ότι σκοτώθηκε, καθώς έπεσε στα βράχια και κρεμάστηκε από τα σχοινιά. Γιατί όμως δεν είχε αίματα; Προσωπικά, αλήθεια το λέω, έκανα εκείνη τη στιγμή τη σκέψη, ότι θα πέθανε καθώς στροβιλίζονταν στον αέρα κρεμασμένος από τα σχοινιά. Λένε ότι ήταν Νεοζηλανδός.

Στο μεταξύ έφθασαν ένοπλοι άνδρες από την Αρίστη που άρχισαν να ερευνούν ότι είχε ο πιλότος μαζί του, είδα κάποιον να κρατάει και να παρατηρεί ένα πράσινο μεταξωτό χάρτη και πλησίασα. Με απώθησε λέγοντας: Φύγε δεν σε ενδιαφέρει. Συγχρόνως μια δυνατή φωνή: «Το αλεξιπτωτό θα γίνει ωραία πουκάμισο για τους άνδρες μου. Όσοι δεν έχετε δουλειά εδώ να φύγετε»...

Για να είμαι ειλικρινής, απογοητευμένος καθώς ήμουνα από το θάνατό του παλικαριού, συμφορώθηκα. Ποια αξία θα είχε να δω τι έγινε ύστερα; Κυκλοφόρησαν διάφορες φήμες. Όπως ότι τον έθαψαν όπως-όπως, χωρίς κάποια δέηση τερψιμέου και σκεδόν γυμνόν. Πολλά κυκλοφόρησαν. Ίσως θα έπρεπε να είχα μείνει μέχρι τέλους, αλλά ομολογώ, φοβήθηκα. Ήμουνα μόνος μου. Την άνοιξη του χρόνου που πέρασε με τον παιδικό μου φίλο Γιώργο Ζαχάρη από την Αρτσίστα, κάναμε μια εκδρομή στην Παναγία του Βιτσικού. Προσκυνήσαμε την εικόνα κι ανάψαμε το κεράκι μας στο παλιό εικονογραφημένο εκκλησάκι. Στη συνέχεια περπατήσαμε δίπλα

στο γαλάζιο ποτάμι, το Βοϊδομάτι, που τόσο με έχει απασχολήσει εμένα, αλλά και το περιοδικό «το Ζαγόρι μας». Φθάσαμε μέχρι τον «Πόρο», το πέρασμα από την Παπιγκιώτικη στη Βιτσικιώτικη πλευρά της χαράδρας του Βίκου. Εκεί οι κύριες πηγές του Βοϊδομάτι, καθώς κατακυλάει το χιονόνερο από τα έγκατα της Τύμφης ανάμεσα στα κοτρώνια και ακολουθεί αφρίζοντας τη βραχώδη κοίτη του. Ανεβήκαμε πάλι στα πράσινα βιτσικιώτικα σιάνια (χερσοτόπια) και τότε βρήκα την ευκαιρία να εντοπίσω τη θέση, που είχαν αποθέσει τον πιλότο, οι δυο Βιτσικιώτες. Διηγήθηκα στο Γιώργο τις λεπτομέρειες που γράφω πιο πάνω. Θυμώταν κι αυτός το περιστατικό. Συζητώντας μας ήρθε μια ιδέα. Προς τιμήν αυτού του ήρωα του «Β Παγκοσμίου Πολέμου», να στήσουμε εκεί μια μικρή αναμνηστική πλάκα. Μας έλειπε όμως το ονοματεπώνυμο και τα λοιπά στοιχεία της ταυτότητας του (εθνικότητα, ηλικία, χώρα καταγωγής). Απευθυνθήκαμε με επιστολή στην Αγγλική Προξενία στην Αθήνα, αλλά δυστυχώς μέχρι τώρα δεν πήραμε απάντηση.

Επιστρέφοντας με το Γιώργο από το Βιτσικό πληροφορηθήκαμε, ότι τα οστά του πιλότου είχαν έρθει και τα πήραν οι συγγενείς του. Τελειώνοντας τη μικρή μου ιστορία, ένα χρονικό του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όπως ο ίδιος το βίωσα και το θυμάμαι κι ο φίλος Γιώργος Ζαχάρης, αποφασίζω να αποτίσω φόρο τιμής ως απλοί Έλληνες πολίτες με το στήσιμο της αναμνηστικής πλάκας σ' αυτόν τον ήρωα, που ήρθε από τη μακρινή του πατρίδα να θυσιάσει τη ζωή του για την ελευθερία μας. Γένοιτο...

Γιάννινα 29 Δεκεμβρίου 2001
Κώστας Δημ. Χριστοδούλου

Σημείωση:
Θερμή παράκληση. Όποιος γνωρίζει κάτι περισσότερο, ας κάνει τον κόπο να μου γράψει στη Δ/ση του περιοδικού μας ή και να τηλεφωνήσει.

Ευχαριστώ
Κ.Δ.Χ.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

Η Βόρεια Πίνδος απλώνεται σε μια έκταση 2.000 περίπου τετραγωνικών χιλιομέτρων από το ορεινό συγκρότημα του Γράμμου στα ελληνοαλβανικά σύνορα που είναι το βορειότερο όριο της έως το όρος Ζυγός στα νότια κοντά στην ορεινή κωμόπολη του Μετσόβου.

Κατά μήκος της οροσειράς της Βόρειας Πίνδου από τα 400 μέτρα υψόμετρο έως τα 2637 που είναι η ψηλότερη κορυφή της στο Σμόλικα απαντώνται όλες οι ζώνες βλάστησης της Ελλάδας από θαμνώνες μεσογειακών ειδών όπως η κουτσουπιά και η ορία έως εκτεταμένα δάση ορεινών και ψυχροβίων κωνοφόρων όπως μαυρόπευκο και το ρόμπολο. Η χλωρίδα είναι πλούσιότερη. Μόνο στην οροσειρά της Τύμφης έχουν καταγραφεί γύρω στα 1.700 είδη και υποείδη φυτών, αριθμός που αντιστοιχεί το 1/3 των συνολικών ειδών φυτών της χώρας μας. Πολλά από τα φυτά της οροσειράς της Πίνδου, και πολύ περισσότερα αυτά που απαντώνται στα γεωλογικά ασυνήθιστα ορειοίδια πετρώματα που κυριαρχούν στα όρη του Σμόλικα και του Λυγκού (γύρω από τη Βάγια Κάλντα) είναι σπάνια, απειλούμενα με εξαφάνιση και προστατεύονται από την ελληνική και διεθνή νομοθεσία. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το ενδημικό της Βάγια Κάλντας φυτό Κενταυρέας των ορέων των βλαχών, το εντομοφάγο με μικρά ιώδη ή κίτρινα άνθη Πινγκουίкуλα ή κρυσταλλοειδής, η ραμάνη ή της σερβικής με πενταπέταλα ιώδη άνθη, κατάλοιπο της εποχής των παγετώνων και πλήθος άλλων φυτών.

Όσον αφορά την πανίδα είναι γνωστή η παρουσία 32 ειδών θηλαστικών, 166 ειδών πτηνών, 32 ειδών ερπετών, 14 ειδών αμφιβίων και 12 ειδών ψαριών.

Δεν θα μπει σε εκτενέστερη ανάλυση της τεράστιας οικολογικής αξίας της οροσειράς της Βόρειας Πίνδου σε σχέση με τη διατήρηση ενός εξαιρετικά μεγάλου αριθμού μορφών ζωής, που πραγματικά—πρέπει να το ομολογήσουμε—υπάρχουν πολλά που δε γνωρίζουμε ακόμα. Είναι κάτι που θα έχουμε την ευκαιρία ελπίζω—και τονίζω τη λέξη ελπίζω—να παρουσιάσουμε στο μέλλον όταν οι σημερινές πληροφορίες θα έχουν εμπλουτιστεί με νέες πολύ ενδιαφέρουσες τόσο από επιστημονική όσο και από οικολογική άποψη.

Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε—όταν μιλάμε για φυσικό περιβάλλον στην Ευρώπη—να αναφερόμαστε τη συμβολή του ανθρώπου—στην έλξη ή αρνητική—στη διαμόρφωση των οικοσυστημάτων που απαντώνται γύρω μας και την επιρροή του στους πληθυσμούς ειδών της πανίδας και της χλωρίδας. Είναι γεγονός πως η πολύχρονη παρουσία του ανθρώπου συνέτεινε περισσότερο ή λιγότερο στη διαμόρφωση πολλές φορές ανθρωπογενών οικοσυστημάτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ισχυρής επίδρασης του ανθρώπινου παράγοντα στα φυσικά οικοσυστήματα αποτελούν οι μικρές εκτάσεις της ορεινής εντατικής καλλιέργειας περιοχές της χώρας μας (π.χ. Θεσσαλικές κάμποις) αλλά και—σε μικρότερη κλίμακα βέβαια—οι ορεινοί βοσκοτόποι όπως στην περιοχή για την οποία μιλάμε.

Ο άνθρωπος στη Βόρεια Πίνδο από την αρχαιότητα έως σήμερα εμφανίζεται με τρεις βασικές ιδιότητες: βοσκός, υλοτόμος, κτηνοτρόφος. Τελευταία βέβαια στο μοντέλο αυτό προστέθηκε και η ενσχυαλιστική με τα τουριστικά επαγγέλματα.

Το φυσικό περιβάλλον της Βόρειας Πίνδου: τα δάση της, τα λιβάδια της, τα ποτάμια της παρείχαν στους ορεινούς κατοίκους της αγαθά τους. Ο άνθρωπος δεν ανέπτυξε μαζί της ούτε εφευρέσεις

Βόρεια Πίνδος: Η προστασία της μονόδρομος για την αειφορική ανάπτυξη

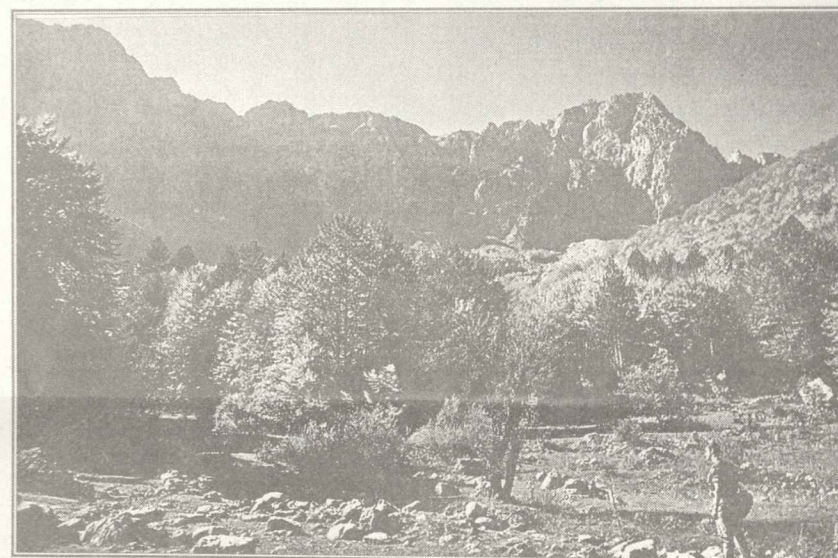
ανταγωνισμού ούτε κατάκτησης. Βλέποντας σήμερα συνολικά την παρουσία του ανθρώπου μέχρι τον περασμένο αιώνα μπορούμε να πούμε πως βρισκόταν κατά κανόνα σε αρμονία με τα στοιχεία της φύσης.

Τι γίνεται όμως στις μέρες μας;

Ομιλία Χαρ. Παπαϊωάννου, στο Μονοδένδρι, 20 Οκτωβρίου 2001

Τι γίνεται στις μέρες μας που ο άνθρωπος απέκτησε ξαφνικά μέσα σε μόλις 100 χρόνια—απειροελάχιστο διάστημα σε σχέση με τα εκατομμύρια χρόνια παρουσίας του στη γη—τεράστια νοητική και τεχνολογική δύναμη;

Συνεχίζει ακόμα ο άνθρωπος να βρίσκεται σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον ή όχι; Είναι πράγματι ένα μεγά-

λο ερώτημα που χρειάζεται πολύωρες αναλύσεις, πράγμα που δεν μπορεί να γίνει στο εικοσάλεπτο αυτής της παρουσίασης. Θα σταθώ μόνο στη σύνοψη παρουσίασης 12 επιλεγμένων θεμάτων, που οι διαπιστώσεις που κάνω προέρχονται από την εικαστική μου σχεδόν ενσχυαλιστική σαν ορειβάτης και φωτογράφος αρχικά και κατόπιν σε βιολόγος πάνω σε θέματα που αφορούν την κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος της Βόρειας Πίνδου.

Η διαχείριση των υδάτινων πόρων. Πολλά ακόμη τελευταία για το θέμα αυτό—συνήθως εκ των υστέρων. Σχεδιάζονται πληθώρα ΥΔΕ και φραγμάτων σε όλα ανεξαιρέτως τα ποτάμια της Βόρειας Πίνδου π.χ. στον Αώο στη Βοβούσα, σχεδόν πάντοτε ερήμην της τοπικής κοινωνίας. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις δεν συνυπολογίζονται. Άλλωστε η νομοθεσία είναι σαφής, η οποία κατασκευαστική εταιρεία είναι υποχρεωμένη να αφήσει στο ποτάμι μόνο τη λεγόμενη—μόνο στο όνομα—μηνών του έτους (Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος). Και αυτό όλο το χρόνο αν θέλει. Αναπαγωγικά πεδία των ψαριών είπατε; Μα ποιος νοιάζεται γι' αυτά τώρα; Είναι μεγάλο το θέμα και θα το δούμε άλλη φορά διεξοδικότερα.

Η ερασιτεχνική αλιεία σε ποτάμια. Σε μόνιμη σχεδόν βάση αποδεκτιζόμαστε οι ιχθυοπληθυσμοί με χλωρίνες, δίχτυα, πεζόβολα και επιλεκτικές περιστασιακές εκτροπές των νερών. Θύματα οι πέστροφες, οι γουλιανοί, τα σαρτάρια, οι μπριάνες ακόμα και το ενδημικό είδος ψαριού του Αώου, ο Πινδοβίος.

Οι δοξασίες. Και όμως υπάρχουν.

Φέτος κίολας στο Βοϊδομάτι σκότωσαν όλες τις βίδρες για να πάρουν τμήματα του σώματός τους που λανθασμένα θεωρούνταν πως έχουν θεραπευτικές ιδιότητες.

Οι πυρκαγιές των δασών. Υπήρχαν πάντα αλλά τελευταία και ειδικά πέφτουν έλαβαν τρομακτικές διαστάσεις. Τα καμένα δάση υλοτομήθηκαν, οι συνεταιρισμοί χρεώθηκαν και φυσικά η μισή ξυλεία έμεινε αδιάθετη. Κατά κύριο λόγο δασοκτήμονα χωριά όπως η Λάιστα και το Δίστοτρο με μια άλλη τέτοια πυρκαγιά τελειώσαν.

Η συλλογή εντόμων. Φαίνεται σαν σπορά αλλά δεν είναι. Επαγγελματίες συλλέκτες εντόμων πραγματοποιούν αποστολές στα βουνά μας, μαζεύοντας μεγάλες ποσότητες από συγκεκριμένα είδη εντόμων—και κυρίως θηλυκά είδη για αναπαραγωγή άτομα—τα οποία και πουλάνε κυρίως στο εξωτερικό. Ποιες οι οικολογικές επιπτώσεις—πέρα από

κινδυνεύουν οι εγχώριοι πληθυσμοί με γενετική μόλυνση. Εκτός αυτού πολλές τέτοιες ενέργειες είναι αποτυχημένες καθώς δεν έχει προηγηθεί ειδική μελέτη που να υποδεικνύει την καταλληλότητα του βιότοπου. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί το ελάφι που απελευθερώθηκε στον Εθν. Δρ. Βίκου Αώου το 1998.

Τα δηλητήρια. Κοινή τακτική πολλών. Τοποθέτηση δηλητηρίων. Παράνομη βέβαια. Για εξόντωση θεωρούμενων «επιβλαβών». Ακόμα και στον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου (Βοϊδομάτι, Απρίλιος 2001). Τελικά την πλήρωσε το κοκάλογο, σπανιότατο είδος μεταναστευτικού γύφου, που μόλις είχε έρθει από την Αφρική.

Οι δρόμοι και η αλλοίωση του τοπίου. Σαφώς και χρειάζονται. Όχι όμως παντού. Δύσκολα βρίσκεις κανείς σήμερα τοπίο αδιάτακτο από δρόμους. Εκτός του ότι διευκολύνουν τους πάσης φύσεως παρανόμους (λαθροκυνήγους, πέταγμα μπαζών, σκουπιδιών κ.ά.), παρεμπιπτόντως στο Μισοκέλι η χρειάζεται δρόμος 12 μέτρων πλατύς.

Οι πάσης φύσεως κεραίες και οι η αλλοίωση του τοπίου ακόμα και προστατευόμενων περιοχών. Χρειάζονται δέλεω. Άλλωστε δεν υπάρχουν επαρκή—επίσημα αποδεκτά—στοιχεία για τις επιπτώσεις των καμάτων που εκπέμπουν. Αλλά και μέσα στον Εθνικό δρυμό Βίκου Αώου να κάνουμε πάρκο κερατών; Και η προσδοκώμενη τουριστική κίνηση του πλησιέστερου χωριού πως εκλαμβάνεται;

Οι λεγόμενες ήπιες τουριστικές δραστηριότητες ή όπως κακώς αναφέρονται σαν οικοτουριστικές δραστηριότητες όπως το αλεξίπτωτο πλάνιας, κοινώς παραπέντε και τα υδάτινα αθλήματα: κανιόκ και ράφτινγκ. Δεν μπορεί να γίνουνται ελεύθερα στο χώρο και στο χρόνο. αναφέρεται στο εξωτερικό η σημαντική αρνητική επίδραση του διαπλοποταμίων με ράφτινγκ στην αναπαραγωγή της πέστροφας και η απομάκρυνση αετών, όρνιθων αλλά και σπηλαιόφρων θηλαστικών—όπως του αγριόγιδου—εξαιτίας της παρουσίας στον αέρα αλεξίπτωτων πλαγιών ή άλλων υπαίτιων μηχανών (ελικόπτερα κ.ά.).

Επειτα από όλα αυτά που σας είπα και σας έδειξα, επιτρέψτε μου προσωπικά να είμαι από λίγο έως πολύ απαισιόδοξος. Σαφώς υπάρχει μεγάλο πρόβλημα. Υπάρχει πρόβλημα το οποίο εστιάζεται σε πολλά σημεία. Μιλάμε για μια μεγάλη περιοχή που περιλαμβάνει δύο Εθνικούς Δρυμούς, τους μοναδικούς όχι μόνο της Βόρειας Πίνδου αλλά ολόκληρης της οροσειράς της Πίνδου από τα Άγραφα και το Βελούχι έως και το Γράμμο. Μιλάμε για μια περιοχή που μαζίζει με τους δύο Εθνικούς Δρυμούς τους λαμβάνει 8 περιοχές του δικτύου φύσης 2000 ή αλλιώς Νατούρα 2000 (Ε.Δ. Βίκου Αώου, Ε.Ε. Πίνδος Βάγια Κάλντα, Σμόλικας, Γράμμος, Μισοκέλι, Κεντρικό Ζαγόρι, Βασιλίτσα, Ζυγός) και που η χώρα μας είναι υποχρεωμένη να εστιάσει τις ιδιαίτερες τους και να προστατεύσει το φυσικό τους περιβάλλον.

Από την άλλη—για να λέμε και την αλήθεια—και παρά όλες αυτές τις αρνητικές επιπτώσεις τα τελευταία χρόνια—χρόνια στο περιβάλλον δεν βλέπουμε να έχουν αλλάξει και πολλά στη ζωή των κατοίκων όσον αφορά την οικονομική τους κατάσταση σε σχέση βέβαια με το γενικότατο οικονομικό-κοινωνικό περιβάλλον. Και πολύ περισσότερο η ανησυχία εστιάζεται στο μέλλον...

Ο λεγόμενος «εμπλουτισμός» με είδη άγριας πανίδας. Οι μόνοι οι οποίοι απελευθερώνουν κατά καιρούς είδη άγριας πανίδας στη Βόρεια Πίνδο είναι οι κυνηγετικοί φορείς. Όμως τα ζώα που έχουν απελευθερωθεί κατά καιρούς (πέρδικες, αγριογούρουνα κ.ά.) συνήθως είναι άγνωστης και αμφιβόλου γενετικής προέλευσης με αποτέλεσμα να

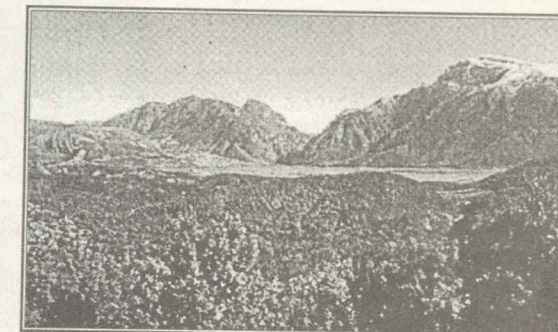
«ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΕΥΜΟΣ Ή ΕΘΝΙΚΟΣ ...ΟΔΥΡΜΟΣ»;

Καταγγελίες Περιβαλλοντικών Οργανώσεων

φόβοι και για λαθροθηρία, ενώ καταγγέλλουν ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες είναι κλειστές τα Σαββατοκύριακα

Στο στόχαστρο τα αγριόγινδα

Το WWF Ελλάς με επιστολή του καταγγέλλει το παράνομο κυνήγι μέσα στον Εθνικό Δρυμό Βίκου Αώου και ειδικά των σπάνιων και προστατευόμενων ειδών, όπως το αγριόγινδο.

Στο «παρά τρία» τη γλίτωσαν τα τελευταία αγριόγινδα που ζουν στην περιοχή του Αώου

Οι λαθροκυνήγοι, από ότι δείχνουν τα πράγματα, δεν «βάζουν μυαλό»; Για άλλη μια φορά προσπάθησαν, χωρίς ευτυχώς να τα καταφέρουν, να εξοντώσουν αγριόγινδα, τα οποία είναι απειλούμενα, σπάνια και προστατευόμενα θηλαστικά. Τα αγριόγινδα στάθηκαν τυχερά όχι λόγω του «φιλότιμου» των κυνηγών, αλλά λόγω μιας συγκυρίας.

Οι ερευνητές του προγράμματος «Πίνδος» του WWF Ελλάς, που εδρεύει στο Πάπικο Ζαγόρι Ιωαννίνων, στις 10 Ιανουαρίου, κατά τη διάρκεια αποστολής στη χαράδρα του Αώου, κοντά στην Ιερή Μονή Στομίου, έπασαν πάνω σε παγάνια λαθροκυνήγων που προσπαθούσαν να εξοντώσουν τα τελευταία αγριόγινδα που επιζούσαν στην περιοχή. Το περιστατικό αυτό μάλιστα συνέβη μέσα στο καταφύγιο άγριας ζωής της χαράδρας του ποταμού Αώου στην Κόνιτσα και μέσα στην περιφερειακή ζώνη του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου.

Το WWF Ελλάς με επιστολή του καταγγέλλει το παράνομο κυνήγι μέσα στον Εθνικό Δρυμό Βίκου Αώου και ειδικά των σπάνιων και προστατευόμενων ειδών, όπως το αγριόγινδο, και καλεί τις αρμόδιες υπηρεσίες και την πολιτική τους ηγεσία να λάβουν επιτελούς τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της άγριας πανίδας και του φυσικού περιβάλλοντος του Εθνικού Δρυμού Βίκου Αώου.

Το αγριόγινδο θεωρείται ένα από τα πιο σπάνια

Επ' αυτοφώρω

Τους τσάκωσαν επ' αυτοφώρω Ερευνητές του WWF-Ελλάς στη χαράδρα του Αώου έπασαν σε παγάνια λαθροκυνήγων, που είχαν βαλθεί να εξοντώσουν τα τελευταία αγριόγινδα της περιοχής.

Το αγριόγινδο είναι από τα σπανιότερα και πλέον απειλούμενα θηλαστικά της ελληνικής υπαίθρου: 450 έχουν απομείνει όλα κι όλα, από τα οποία τα 150 στην Πίνδο. Γι' αυτό και τελεί υπό την απόλυτη, υποτίθεται, προστασία της ελληνικής και της κοινοτικής νομοθεσίας, την οποία οι αδιστακοί λαθροθήρες παραβιάσαν πολλαπλώς, αφού κυνηγούσαν παρανόμως μέσα στον προστατευόμενο Εθνικό Δρυμό Βίκου - Αώου.

Το WWF-Ελλάς καταγγέλλει το παράνομο κυνήγι και ζητεί να ληφθούν αυστηρά μέτρα προστασίας της άγριας πανίδας.

Του κορυφού την πόρτα βροντούν: Επανεξιγημένους έχουν καταγγελλεί (και από τη στήλη μας) κρούσματα λαθροθηρίας αγριόγιδου στην ίδια περιοχή -και δεν έγινε τίποτα.

Αντεστραμμένη (και διεστραμμένη) στη χώρα μας η προστασία: Προστατευόμενο είδος είναι οι ...κυνήγοι, ακόμη και οι λαθροθήρες-μολονότι κάθε άλλο παρά τελούν υπό εξαφάνιση, ατυχώς...

Γ.Β.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

Καταστρέφουμε τα δάση, δεσμεύουμε σε ταμειωμένους σωλήνες τις πληγές, φράζουμε τους ποταμούς, εκτρέφουμε τα νερά του αλλού, θανατώνουμε τα τελευταία αγριόγινδα για χόμπι ή να έχουμε αλλαξίδια και πολλά στη ζωή των κατοίκων όσον αφορά την οικονομική τους κατάσταση σε σχέση βέβαια με το γενικότατο οικονομικό-κοινωνικό περιβάλλον. Και πολύ περισσότερο η ανησυχία εστιάζεται στο μέλλον...

Από την άλλη—για να λέμε και την αλήθεια—και παρά όλες αυτές τις αρνητικές επιπτώσεις τα τελευταία χρόνια—χρόνια στο περιβάλλον δεν βλέπουμε να έχουν αλλάξει και πολλά στη ζωή των κατοίκων όσον αφορά την οικονομική τους κατάσταση σε σχέση βέβαια με το γενικότατο οικονομικό-κοινωνικό περιβάλλον. Και πολύ περισσότερο η ανησυχία εστιάζεται στο μέλλον...

αειφόρο ανάπτυξη εκ των πραγμάτων περνάει μέσα της και την προστασία. Και προσέξτε βέβαια δεν μπορώ με τον όρο «προστασία» το χτίσιμο ανυπερβλητών τοίχων γύρω από τους οικισμούς και απομόνωση των ανθρώπων από τη φύση. Το αντίθετο μάλιστα. Ο άνθρωπος επιβάλλεται να είναι κοντά στη φύση και να ασκεί τις παραδοσιακές του δραστηριότητες γεωργία, κτηνοτροφία, υλοτομία.

Κι όταν λέω παραδοσιακές δραστηριότητες δεν εννοώ—όπως κακώς και εσκεμμένα—έχει διαδοθεί από ορισμένους κύκλους ότι θα οργανώσουμε με το αλτρίκι και θα υλοτομούμε με τη σάρα (χεροπρίονο) αλλά το πέραςμα σε σύγχρονες πλέον μορφές εκμετάλλευσης

Βεβαίως οι ανθρώπινες δραστηριότητες επιβάλλεται να ορισθούν στο χώρο. Δε σημαίνει σε καμία περίπτωση πως θα μας απαγορεύσουν να βγαίνουμε από τα σπίτια μας—όπως έχει ειπωθεί από διάφορους κύκλους—αλλά πως με τις ρυθμίσεις αυτές θα επανέλθει η ισορροπία μεταξύ ανθρώπου και φύσης, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ακεραιότητα του μοναδικού κεφαλαίου μας στο Ζαγόρι και στη Βόρεια Πίνδο που ακούει στο όνομα: «Φύση».

Αναδημοσιεύσεις για το Λαογραφικό Μουσείο Αγάπιος Τόλης

Γιαννιώτικοι Παλμοί

Ο άνθρωπος που ζει με το παρελθόν

Γιώργου Βρέλλη

Ένας άνθρωπος ζει μόνος στους Κήπους του Ζαγοριού. Σεμνός και ταπεινός στο στέκι του, δεν είναι επιδεικτικός, φιγουρατζής και ρεκλαμαδόρος. Τους θεατρικούς και τη διαφήμιση τους σιχαίνεται. Η απλότητα τον συνέχει συνεχώς. Δεν δείχνει μόνες και βιτρίνες παρά έργο ιστορικό και αρχαιολογικό.

Είναι ο κ. Αγάπιος Τόλης, επί δεκαετίες πρόεδρος της Κοινότητας και ιδρυτής και Διευθυντής και του Λαογραφικού Μουσείου, μοναδικού όχι στα Ζαγοροχώρια αλλά και στο Πανελλήνιο.

Σε οκτώ στίπια στεγάζεται αυτός, το Μουσείο του, η μοναξιά του. Έχει συλλέξει από 10 χρόνος, θησαυρούς ανεκτίμητους και θεωρεί το Μουσείο του και γυναίκα του και παιδιά του.

Σε δικό του οικοπεδικό χώρο είδαμε προχθές να ανεγείρεται ένα τριώροφο κτίριο. Επιτέλους ξύπνησε η Κυβέρνηση και του έδωσε 130 εκατομμύρια για να προφυλάξει και εξασφαλίσει τα λαογραφικά του πλούτη.

Τιμή του και είναι ο πρώτος και άγιος από τους Ζαγορίσιους που σκέφτηκε και λίγο και το παρελθόν. Το τι περιέχει γράψαμε άλλη φορά. Αξιέται να πρωτοστατεί τόσο στη διάσωση, όσο τη φύλαξη και παρουσίαση –δωρεάν– στο κοινό. Εκεί όλη η ζωή του είναι σταμπαρισμένη με τις σημαντικές δραστηριότητές του να σωθεί ο τόπος. Είπαμε δωρεάν. Η είσοδος ελεύθερη και άνευ εισιτηρίου. Κι έχει έσοδα, φως, καθαριότητα, κι ένα κορίτσι που το πληρώνει ο ίδιος.

Μόνος κοιμάται και ξυπνάει με τα εκθέματά του συντροφιά. Ένα θέαμα συναρπαστικό και διαισθητικό που σου προκαλεί εντύπωση η αφθονία, η τόση αφθονία υλικού. Τόσο πολύ υλικό για να γίνουν 10 Μουσεία. Μόνον να σκεφτείς ότι έχει 180 στολές γνήσιες και αυθεντικές.

Σκέφτεσαι ο απλός αυτός Άνθρωπος αλλά μεγάλος της σύλληψης της ιδέας που την πραγματώσε ολοκληρωτικά. Έρχεται ο χρόνος και δεν ματαγυρίζει. Άλλοι άνθρωποι σε διάφορες εποχές. Αλλιώς σκέφτονται οι νεότεροι για τα περασμένα. Λησμόνησαν τα παλιά και το πνεύμα της παράδοσης, της λαϊκής κληρονομιάς και του λαϊκού πολιτισμού. Άλλα βλέπετε τα ενδιαφέροντα σήμερα....

Είχε πολύ πλούτο το Ζαγόρι μας. Τον έφαγαν οι γεωλόγοι και οι τουρίστες της στιγμής απ' όλη την Ελλάδα για μια δεκάρα! Εδώ έχει θέση το «Περασμένα μεγαλεία και διηγώντας τα να κλαίς». Αυτοί οι στίχοι αρμόζουν στην προσπάθεια του Αγάπιου Τόλη. Ξαναζεί το παρελθόν. Το ζει και το βιώνει εκεί. Ένας μυροβόλος και ξάγαντος κήπος και απ' έξω τα μπόλικα φυσικά λουλούδια. Ένα μάθημα για φιλανθρείς. Μας ξενάγησε πρόθυμα αν και κουρασμένος και πολύ τον ευχαριστούμε.

Ο Αγάπιος Τόλης ζει με τα εκθέματα που του κόστισαν, κόπο, χρόνο, μόχθο, έσοδα, σπογγικά να τα συνάξει. Ένας θησαυρός ανυπολόγιστου αξίας η συντροφιά του. Και στο καθιστικό με τα πλατεϊά μπάσια και τα εγχώρια στρωσίδια να μας φιλοξενήσει και απέναντί των γονέων του οι φωτογραφίες. Με αυτούς ζει. Με τις ψυχές των.

Μια διαρκής έκθεση, ένα γιορτάσι. Ένα πανηγύρι επίδειξης για να συνέλθουμε. Είναι ο ίδιος ευεργέτης στο χωριό του, την Ελλάδα, εργάτης του καλού.

Μόλις τελειώσει το κτίριο θα τοποθετήσει ο ίδιος τα είδη του στην κατάλληλη θέση τους με γούστο, μεράκι και καλαισθησία. Του ευχόμεθα καλά τελειώματα, καλή επιτυχία στους κόπους μιας ζωής και να το χαιρείται ως τα βαβεία του γεράματα. Είναι και καρδιοπαθής και εργάζεται μέρα, νύχτα.

Μα ο Αγάπιος Τόλης απράταχτος στο σκοπό του. παροιμιώδης συλλογέας. Δεν υπάρχει άλλος Αγάπιος Τόλης. Ένας είναι ο ιδρυτής του Μουσείου σε ποιότητα και ποσότητα.

Κουράζεται πολύ μόνος του να ξαναγεί. Θεωρώ ναό το στίπτι του ή μάλλον τα στίπια του που όλα βίσιμα και ξαναβιώνουν το ένδοξο παρελθόν των Ζαγορίσιων.

Ο ίδιος στην τάξη λειτουργός. Ένα θησαυροφυλάκιό μ' αξιοπρόσεκτα ειδήματα.

Φύγαμε και αφήσαμε αυτήν την πανδαισία. Εμείς ευχαριστήθηκε κι αυτός αναγαλλιάζει να τα βλέπει διασωσμένα, σ' ένα βασικό περιβάλλον, ηγεμονικό.

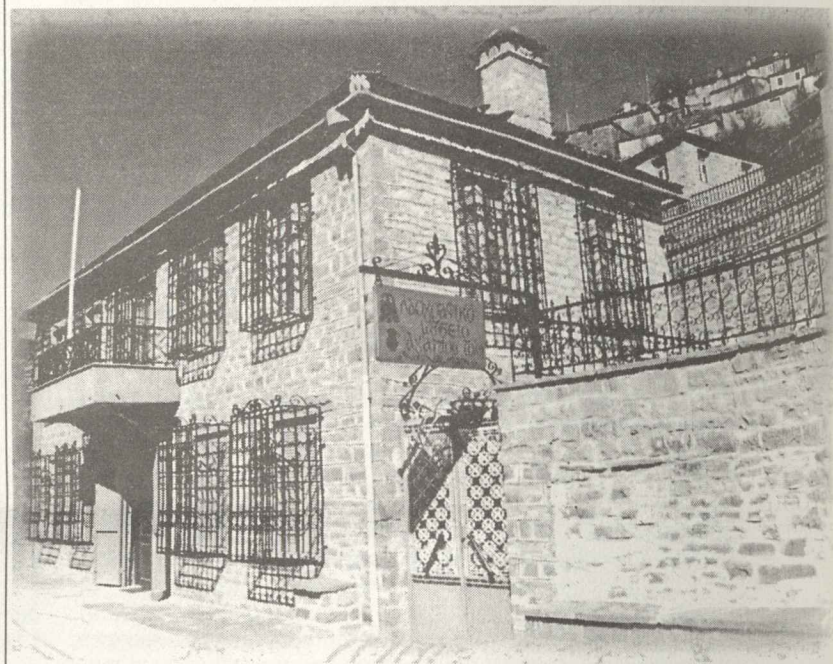
Είναι ο Βασιλιάς της Λαογραφίας με έργο και πράξη.

Τιμητική Διάκριση
στον Αγάπιο Τόλη
από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

Νίκος Θ. Υφαντής

Με ιδιαίτερη χαρά διαβάσαμε στον «Πρωινό Λόγο» (Σάββατο-Κυριακή 29-30/12) ότι μεταξύ των προσωπικοτήτων που θα τύχουν τιμητικές διακρίσεις από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας συμπεριλαμβάνεται και ο αγαπητός σε όλους Αγάπιος Τόλης από τους Κήπους του Ζαγοριού.

Η απονομή του Αργυρού Σταυρού του Τάγματος του Φοίνικος στον ακάματο συλλέκτη του ηπειρωτικού πλούτου είναι μια πράξη ιδιαίτερης εξάρσης, αξία προβολής και ασφαλώς, αποτελεί επιβράβευση του μόχθου και των θύσεων μιας ολόκληρης ζωής του Αγάπιου. Τις τωρινές στιγμές, στιγμές χαράς και ικανοποίησης που νιώθει ο Αγάπιος, τις αισθανόμαστε όλοι, γιατί η διάκρισή του στο πρόσωπό του αποτελεί και διάκριση της Ηπείρου, τα φύτρας του λαϊκού μας πολιτισμού.

Όταν τον ρωτούν οι επισκέπτες (και είναι πάρα πολλοί) πως μπόρεσε να συγκεντρώσει τόσο πλούτο, η απάντηση για τον Αγάπιο είναι εύκολη:

– Με υπομονή και επιμονή, συγκεντρώνοντας σπυρί-σπυρί το υλικό από νεαράς ηλικίας και με απέραντη αγάπη για ό,τι έχει σχέση με τη ζωή που έφυγε και την κλείσαμε στα μουσεία.

Φιλοσοφώντας για τη δική του ζωή χαμογελάει αβίαστα και με χιούμορ και την απλότητα που τον χαρακτηρίζει ανατρέχει στις δυσκολίες που αντιμετώπισε για να στήσει το σημερινό αποτέλεσμα. Με τη χαρά μικρού παιδιού ανακινεί ότι στον τόπο που γεννήθηκε και αντρώθηκε και τον οποίο υπηρέτησε με πάθος αφήνει κληρονομιά «τα παιδιά του», που δεν είναι άλλα από τις μοναδικές και ανεκτίμητες αξίες λαογραφικές του συλλογές.

Όταν ο πλούτος αυτός εκτεθεί στο μουσείο που ανεγείρεται στη Μπάνια με επιχορήγηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τότε θα φανεί όλη η τιμάνια προσπάθεια που κατέβαλε ο Αγάπιος Τόλης, το μέγεθος της προσφοράς του και η ανεπανάληπτη κληρονομιά που αφήνει στον τόπο του.

Στη χαρά του Αγάπιου για την τιμητική διάκριση που του γίνεται από τον Ανάτοπο πολιτειακό παράγοντα, τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, συμμετέχουμε όλοι οι Ηπειρώτες και ολόψυχα του ευχόμαστε υγεία και μακροζωία. Να είναι πάντα υγιής και δυνατός να απολαύσει τα «παιδιά του», τους καρπούς των κόπων του.

Δεν είναι του παρόντος να γράψουμε για το μεγάλο επίτευγμά του Αγάπιου Τόλη. Θα μας δοθούν άλλες ευκαιρίες για εκτενέστερες και λεπτομερέστερες αναφορές στις συλλογές του και για αποτίμηση του έργου του. Αυτές τις ώρες της χαράς μόνο αυτό λέμε:

Ο Ηπειρώτης Αγάπιος Τόλης είναι άξιος της τιμής που του προσγίνεται και άξιος της Πατρίδας.

Ι.Λ.Ε.Ζ. - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2001

Α' ΕΣΟΔΑ

1) Από συνδρομές-δωρεές-ενισχύσεις από 1.1.2001-31.12.2001	Δρχ.	5.732.200
2) Τόκοι έτους 2001	»	91.172
3) Υπόλοιπο 31.12.2000	»	4.519.075

Σύνολον Εισπράξεων Δρχ. 10.342.447

Μείον Συνόλου Εξόδων έτους 2001 » 6.056.748

Υπόλοιπο 31.12.01 » 4.285.699

» 31.12.01 σε ΕΥΡΩ 12.579,74

Β' ΕΣΟΔΑ

Ανάλυση εξόδων έτους 2001

1) Εκτύπωση εφημερίδας και φάκελοι	Δρχ.	2.132.250
2) Έξοδα διακίνησης Εφημερίδας	»	414.004
3) Αυτοκόλλητα Εφημερίδας	»	126.000
4) Έξοδα διεκπεραίωσης Εφημερίδας	»	630.000
5) Ενοίκια Γραφείου	»	840.000
6) Κοινόχρηστα Γραφείου	»	200.000
7) Εκδηλώσεις-Εκδρομή	»	452.000
8) Αγορές βιβλίων-Βιβλιοδεσίες	»	125.000
9) Αγορά Φωτοτυπικού Μηχ/τος	»	536.000
10) Γραφική ύλη	»	65.500
11) Δ.Ε.Η.	»	136.200
12) Ο.Τ.Ε.	»	235.000
13) Δ.Ε.Υ.Α.Ι.	»	17.500
14) Διάφορα Μικροέξοδα Γραφείου	»	147.294

Σύνολον Εξόδων έτους 2001 Δρχ. 6.056.748

Ιωάννινα 02.01.2002

Ο Πρόεδρος Απ. Ντιναλέξης Ο Γ. Γραμματέας Β. Τζιόβας Ο Ταμίας Ι. Τσεκούρας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2002

Α) ΕΣΟΔΑ

1) Από Συνδρομές-δωρεές ενισχύσεις	Δρχ.	6.000.000	ΕΥΡΩ	17.600,00
2) Από Τόκους	»	100.000	»	300,00

Υπόλοιπο 13.12.2001 » 4.285.699 » 12.579,74

Σύνολον εσόδων έτους 2002 » 10.385.699 » 30.179,74

Β) ΕΞΟΔΑ

Ανάλυση εξόδων κατά κατηγορία

1) Εκτύπωση εφημερίδας και φάκελλοι	Δρχ.	2.500.000	ΕΥΡΩ	7.350,00
2) Έξοδα διακίνησης εφημερίδας	»	500.000	»	1.450,00
3) Αυτοκόλλητα εφημερίδας	»	150.000	»	400,00
4) Έξοδα διεκπεραίωσης εφημερίδας	»	1.000.000	»	3.000,00
5) Ενοίκια γραφείου	»	850.000	»	2.600,00
6) Κοινόχρηστα γραφείου	»	300.000	»	800,00
7) Εκδηλώσεις - εκδρομές	»	500.000	»	1.450,00
8) Αγορές βιβλίων - εκδόσεις	»	150.000	»	400,00
9) Γραφική Ύλη	»	100.000	»	300,00
10) Δ.Ε.Η.	»	150.000	»	400,00
11) Ο.Τ.Ε.	»	250.000	»	725,00
12) Δ.Ε.Υ.Α.Ι.	»	20.000	»	60,00
13) Διάφορα μικροέξοδα γραφείου	»	135.699	»	244,74

Σύνολον εξόδων έτους 2002 » 6.605.699 ΕΥΡΩ 19.179,74

Υπόλοιπο 31.12.2002 » 3.780.000 » 11.000,00

Σύνολο Δρχ. 10.385.699 ΕΥΡΩ 30.179,74

Ιωάννινα 02.01.2002

Ο Πρόεδρος Απ. Ντιναλέξης Ο Γ. Γραμματέας Β. Τζιόβας Ο Ταμίας Ι. Τσεκούρας

Τα επίσημα στοιχεία της απογραφής πληθυσμού του 2001

Στις 8 Ιανουαρίου η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας, έδωσε στη δημοσιότητα τα επίσημα στοιχεία από την απογραφή του πληθυσμού, που έγινε το Μάρτιο του 2001 και κατ' ό,τι μας αφορά, σαν Ζαγόρι δημοσιεύουμε στο περιοδικό μας για την ενημέρωση των αναγνωστών του.

ΔΗΜΟΣ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΕΤΟΣ 2001			ΕΤΟΣ 1991			Αύξηση
	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	
Δήμος Ανατολικού Ζαγοριού	1198	1219	2417	1133	1159	2292	6,2%
Δήμος Κεντρ. Ζαγοριού	839	831	1670	669	751	1420	15,2%
Δήμος Τύμφης	824	677	1501	717	645	1362	10,1%
Κοινότητα Βωδούσας	99	82	181	74	62	136	33,1%
Κοινότητα Πάπικου	192	172	364	99	84	183	98,9%

Ο Δήμος Ιωαννιτών παρουσίασε την εξής εικόνα: ΕΤΟΣ 2001: Άρρενες 33.026 Θήλειες 37.168 Σύνολο 70.214 το ποσοστό αύξησης ήταν 10,2% ΕΤΟΣ 1991: Άρρενες 30.271 Θήλειες 33.454 Σύνολο 63.725

Μακάρι ο πληθυσμός των χωριών μας να παρουσιάζει αυξητικές τάσεις αν και υπάρχει η υποψία ότι τα αποτελέσματα δεν απεικονίζουν την πραγματικότητα.

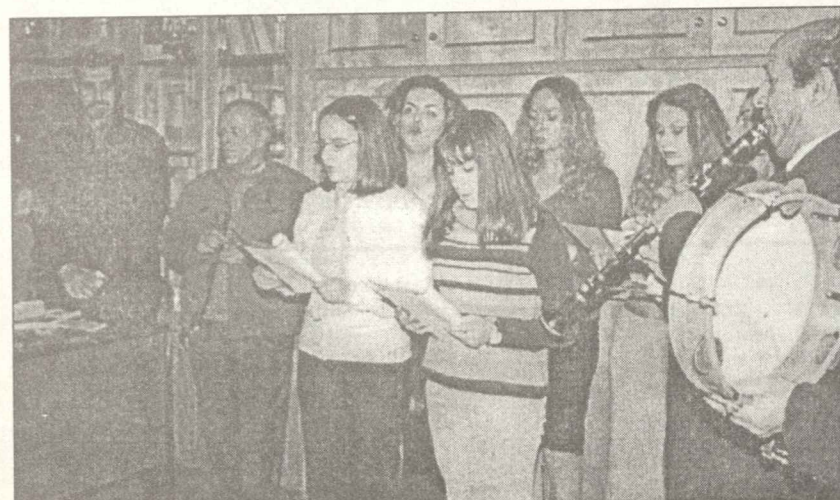
Σ.Θ.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων έκοψε την πίτα του

Σε μια όμορφη εκδήλωση που πλασιώθηκε από παραδοσιακά τραγούδια της περιοχής ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων το περασμένο Σάββατο έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίτα του. Την εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Συνδέσμου τίμησαν με την παρουσία τους ο Δήμαρχος Τύμφης, ο αντιδήμαρχος του Κεντρικού Ζαγορίου, εκπρόσωποι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και του Δήμου Ιωαννιτών, Δημοτικοί Σύμβουλοι των Δήμων Ζαγορίου το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ και πλήθος κόσμου. Η χορωδία του Συνδέσμου χάρισε όμορφες μουσικές στιγμές στους παρευρισκόμενους ψάλλοντας τα κάλαντα ενώ ο Λεωτέρης Σαρρέας με την παρέα του έπαιξε όμορφα Ζαγορίσια τραγούδια.

Στην ομιλία του ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συνδέσμου κ. Πολύβιος Καρράς αφού ζήτησε τη βοήθεια και συμπαράσταση όλων αναφέρθηκε στις δραστηριότητες του Συνδέσμου για τη νέα χρονιά. Ειδικότερα ο κ. Καρράς ανέφερε τα εξής:

«Κατά παράδοση και φέτος, συγκεντρώθηκαν για να κόψουμε την πίτα της νέας χρονιάς και να ευχηθούμε Χρόνια Πολλά πάνω απ' όλα υγεία, προκοπή και ευημερία, ατομική και συλλογική.

Ας ευχηθούμε, ο Σύλλογός μας φέτος να κάνει πιο αισθητή την παρουσία του στα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα του τόπου μας.

Όμως γι' αυτό, χρειαζόμαστε τη βοήθεια όλων σας. Έχετε δυστυχώς κουραστεί να τοσκούτε αυτό, αλλά είναι λυπηρό αυτός ο ιστορικός σύλλογος να μας αγκαλιάζεται απ' όλους τους Ζαγορίσιους. Πρέπει οι Ζαγορίσιοι να θυμηθούμε τον παλιό καλό εαυτό μας, αποδεικνύοντας ότι και σήμερα διαθέτουμε τις αρετές της συλλογικότητας και κοινωνικότητας, που δημιούργησαν το Ζαγορίσιο πολιτισμό.

Να μην σας κουράζω όμως χρονιάρες μέρες, αλλά είναι απ' τις λίγες φορές που βρισκόμαστε όλοι μαζί και τα λέμε και θ' αναφερθώ σε δραστηριότητες του Συλλόγου για τη νέα χρονιά που έχουν ήδη δρομολογηθεί στις 27 Γενάρη ο Σύλλογός μας θα εκπροσωπήσει το Ζαγόρι στην κοπή πίτας του ΗΠΕΙΡΩΤΗ που διοργανώνει η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία στο στάδιο Ειρήνης και Φιλίας. Επίσης βρισκόμαστε στη διαδικασία έκδοσης του 2ου CD με τραγούδια του τόπου μας, η κυκλοφορία του οποίου αναμένεται το Πάσχα. Αυτή τη φορά, μ' έναν άλλο εκφραστή της παράδοσής μας, τον γνωστό σε όλους μας Λεωτέρη Σαρρέα.

Εδώ, πρέπει να πούμε ένα «μεγάλο ευχαριστώ» στο Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος» που με ενέργειες του συμπατριώτη μας κ. Αγγελου Κίτσιου, μας χρηματοδότησε με το σημαντικό ποσό των 10.000.000 δρχ.

Έχουν σχεδιασθεί και άλλες δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια του έτους, γι' αυτές όμως θα έχουμε την ευκαιρία να πούμε περισσότερα στον αποκριάτικο χορό μας που θα γίνει την 1η Μάρτη στα Λιθαρίτσια. Και πάλι, Χρόνια Πολλά και Καλή Χρονιά.

Ανακοίνωση

Το Πάμπγκο, κατατασσόμενο πλέον στις πρώτες επιλογές των ορεινών τουριστικών θέρετρων της Ελλάδος, συνεχίζει τη γνωριμία και επαφή με ανάλογα θέρετρα της Ευρώπης.

Για το λόγο αυτό διοργανώνει εκδρομή στην **Ελβετία-Αυστρία-Ιταλία** σε πόλεις και οικισμούς των Άλπεων.

Η ημερομηνία **αναχώρησης 29 Μαρτίου και επιστροφής 5 Απριλίου.**

Δηλώσεις συμμετοχής έως τις 15 Φεβρουαρίου στην κοινότητα Παπίγκου (0653041931) και στον πρόεδρο Λεωνίδα Τσουμάνη (0651075484).

Τιμή κατά άτομο 470,00€ (160.000 δρχ.).

Η εκδρομή υποστηρίζεται από την κοινότητα με 5.780€ (2.000.000 δρχ.)

Αρχαιρεσίες στην ΙΛΕΖ

Στις 9/1/2002 έγιναν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέας διοίκησης της Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου (ΙΛΕΖ).

Η νέα διοίκηση συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Απόστ. Ντιναλέξης

Α' Αντ/δρος: Σάββας Θεοδώρου

Β' Αντ/δρος: Δημήτριος Γκέκης
Γ. Γραμματέας: Βασίλης Τζιάβας
Ταμίας: Ιωάννης Τσεκούρας
Μέλη: Κάλλυ Κυριαζή
Κων/νος Δ. Χριστοδούλου

Εξελεγκτική Επιτροπή:

Σπύρος Καπελλίδης

Γεώργιος Ζαχάρης

Χρήστος Τσίλης

Ανακοίνωση

Το Διοικητικό Συμβούλιο του **Εκπολιτιστικού Συλλόγου Βίτσας «Αλέξιος και Αγγελική Παπάζογλου»**, εύχεται ολόψυχα σ' όλους, ο νέος χρόνος να φέρει στον καθένα οικογενειακή και προσωπική υγεία, χαρά και ευτυχία.

Θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε ότι με τον ερχομό του νέου έτους ο Σύλλογός μας ξεκινάει μια σειρά από πολλές και ποικίλες δραστηριότητες, τις οποίες έχει σκοπό να πραγματοποιήσει με την αμέριστη συμπαράσταση και βοήθειά σας.

Σας περιμένουμε όλους το βράδυ στις **2 Φλεβάρη** στα «Λιθαρίτσια», να ζήσουμε μια ζεστή συντροφιά, να κόψουμε τη βασιλόπιτα και να γλεντήσουμε με το κέφι, τη ζωντάνια και τον ενθουσιασμό του πανηγυριού του χωριού μας.

Απ' αυτή την παρέα, δεν θα μπορούσε να λείπει η σπουδαία κομπανία του Γρηγόρη Καψάλη με τους Γιάννη Φάκο και Γιάννη Παπακώστα.

Η ορχήστρα είναι πληρωμένη απ' το Σύλλογό μας. Για προσκλήσεις μπορείτε να απευθύνεστε στους: Όλγα Παπαχρήστου τηλ. 34235, Κώστα Ανδρ. Χαρίση τηλ. 38772 και Αντ. Παπαρούση τηλ. 77138.

Μ' ολόθερμες ευχές μας

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου

(Βίτσα, 10 Ιανουαρίου 2002)

Για τον Γρηγόρη

Αγαπητέ Γρηγόρη

Το θλιβερό περιστατικό του πανηγυριού μας δεν λύπησε μόνο εμένα. Μας λύπησε όλους, χωριανούς και φίλους του χωριού μας, και προσωπικούς δικούς σου φίλους, χωριανούς «ντόπιους» και κυρίως ξενητεμένους που χρόνια τώρα συνηθίζουμε να δίνουμε το παρόν όλοι την τρίτη βραδιά και να ξεμερώνουμε στα πεζούλια, αψηφώντας το κρύο και τη νύστα, έτσι σαν ένα τάμα κι αν θέλεις σαν ένα μνημόσυνο για τους αγαπημένους που έφυγαν, έτσι όπως εξελίσσεται τις πρωινές ανεπανάληπτες ώρες.

Τις ώρες εκείνες που κι εσύ τα δίνεις όλα με την υπέροχη τέχνη σου, κι εμείς κυριολεκτικά «όλα», «άδειες τσέπες» καθώς αγγίζεις τις πιο ευαίσθητες της καρδιάς χορδές, εκλεπτυσμένες περισσότερες απ' το ξεμέρμα που αχνοφέγγει, απ' το κρασί που καταναλώσαμε, απ' τη συγκίνηση, το μεράκι και το κέφι που περισσεύει κι από τις μνήμες που όλους μας κυκλώνουν.

— Αυτή την ξεχωριστή βραδιά, την ιδιότυπη, την ασυνήθιστη έρχονται να την ζήσουν από κοντά και πολλοί ξένοι λάτρεις της τέχνης σου αλλά και της Τσερβαριώτικης ωραίας συνήθειας.

— Όλα αυτά τα μοναδικά τ' αφήσαμε φέτος να χαλάσουν ξαφνικά, χωρίς λόγο, ασυγχώρητα κι αδικαιολόγητα από την πλευρά μας ως χωριανών.

— Το ότι έχουμε στο αίμα μας τον καυγά οι Τσερβαριώτες είναι γνωστό, όταν μάλιστα έχεις κακούς συμβούλους το ποτό και τη νιότη την αχαλίνωτη.

— Αλλά πού κι η δική μας —των μεγάλων— ψυχραιμία νηφάλιότητα κι αποτελεσματικότητα;

Λάθη επί λαθών. Αποτέλεσμα θλίψη κι από τις δύο πλευρές, διάλυση και δυσφήμιση του πανηγυριού μας. Η πίκρα περίσια και δική σου και δική μας.

— Όμως Γρηγόρη, επειδή οι καλλιτέχνες έχουν συντροφιά πάντα την ευαισθησία, εγώ δεν θα καθήσω να σου πω ποιος είχε το δίκιο και ποιος το άδικο, όσο κι αν ανθρώπινα όλοι το καρτερούμε.

— Θα σου θυμίσω μόνο ότι μια ζωή, μισό αιώνα τουλάχιστον που ενώ θυμάμαι μαζί με τον αξέχαστο πατέρα σου «Τον Στριγκόνη» γλέντησες κι ανένδεξες εκλεκτούς Τσερβαριώτες χορευτές.

Θα σου θυμίσω λίγους μόνο, την Κλεονίκη, την Πανθέα, την Κούλα, τον Καμινάρη, τον Τσιόλη, τον Ματσούλη, τον Μητρούση, τον Γιάννη Λύγκα, τον γιατρό του Εμανουήλ (ποιον αλήθεια να πρωτοθυμηθεί).

— Όλοι αυτοί καρτερούν απ' τον «Αη Θανάση» ν' ακούσουν το κλάριο σου, του Σωτήρος, μια φορά το χρόνο, και ν' αγαλιάσουν τα κόκαλά τους.

— Γι' αυτό Γρηγόρη τον όρκο άλλαξε, κι άλλη απάντηση δώσε γιατί έχεις αδελφό στα μνήματα και θέλει να σ' ακούσει.

Φιλικώτατα

Ελένη Οικονομίδου-Δούβλη

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων

Την Κυριακή 6/1/2002 ανήμερα των φώτων ο πολιτιστικός σύλλογος Ασπραγγέλων έκοψε στην ισόγεια αίθουσα του δημαρχείου την πρωτοχρονιάτικη πίτα.

Παραβρέθηκαν ο δήμαρχος κ. Παπαναστασίου, οι δημοτικοί σύμβουλοι κ. Ζαρκάδας και Τσουμάνης και αρκετοί χωριανοί.

Παιδιά του χωριού τραγούδησαν τα κάλαντα κι ο πρόεδρος του συλλόγου κος Κώστας Καρβούνης έκοψε την βασιλόπιτα. Το φλουρί έπεσε η κα Χρυσούλα Γκανιάτσα Καρβούνη. Το Δ.Σ. μοίρασε στα παιδιά που παραβρέθηκαν πολλά δώρα. Από την στήλη αυτή το Δ.Σ. του συλλόγου εύχεται σε όλους τους χωριανούς καλή χρονιά με υγεία και ευτυχία.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Από τη νέα χρονιά 2002, οι συνδρομές στο περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας», λόγω της εισόδου του «ΕΥΡΩ» στο νομισματικό μας σύστημα, διαμορφώνονται ως εξής:

Ετήσια συνδρομή εσωτερικού: 10 ΕΥΡΩ
» » εξωτερικού (Ευρώπη) 30 ΕΥΡΩ
» » (εκτός Ευρώπης) 30 \$ ΗΠΑ

Σημ.: Η αύξηση στις συνδρομές του εξωτερικού οφείλεται στην αύξηση (διπλάσια σχεδόν) των ταχυδρομικών τελών.

(Από τη Συντ. Επιτροπή)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανελληνίας Οργάνωσης Αγωνιστών Εθν. Αντίστασης (Π.Ο.Α.Ε.Α.) του Νομού Ιωαννίνων, ευχαριστεί θερμά τον ιατρό Άγγελο Δ. Πίκο, από τη Βίτσα, για την οικονομική ενίσχυση με δέκα χιλιάδες δραχμές στο παρόρημά μας.

Είναι μια μικρή προσφορά, στη μνήμη του πατέρα του Δημοσθένη Πίκο, πολεμιστή αξιωματικό του 1940-41 και Αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης.

Ο πρόεδρος
Φίλ. Νικολαΐδης

Ο Γ. Γραμματέας
Αρ. Καζαντζή

Προς το ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ του ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ «ΟΙ ΡΙΖΑΡΗΔΕΣ»

Αγαπητές Κυρίες και Αγαπητοί Κύριοι

Ευχαριστούμε για τα θερμά λόγια της επιστολής σας για την κοινός ομολογούμενη επιτυχημένη εμφάνισή μας στην εκδήλωση που διοργανώσατε στις 10.11.2001 με θέμα: ΖΑΓΟΡΙ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ και ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ στο Χατζηγιάννιο Πνευματικό Κέντρο.

Για εμάς ήταν χαρά, αλλά συγχρόνως και μεγάλη πρόκληση για να ανταποκριθούμε όσο τον δυνατόν καλύτερα στην παρουσίαση των τραγουδιών της ιδιαίτερης πατρίδας σας, που είναι ιδιόμορφα τόσο από μελωδική, όσο και από μετρική άποψη και που για αυτόν τον λόγο απαιτούν αυξημένες ερμηνευτικές - τεχνικές δυσκολίες.

Φυσικά είμαστε γνώστες των δυνατοτήτων μας και σε συνάρτηση με την ηλικία των μικρών μουσικών της Σχολής μας και τον χρόνο προετοιμασίας (δέκα μέρες), πιστεύω ότι σταθήκαμε του επιπέδου της Σχολής.

Άλλωστε αυτό φάνηκε από τα ζωηρά χειροκροτήματα και την συγκίνηση που προκάλεσαν τα μέλη της μικρής ορχήστρας της Σχολής μας από το κατάμεστο ακροατήριο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι πρόβες και η όμορφη εκδήλωση έγιναν αφορμή για να συνεχίσουμε την εκμάθηση και άλλων τραγουδιών από την περιοχή του Ζαγορίου, που στο μέλλον μπορούμε να τα παρουσιάσουμε σε μια ανάλογη εκδήλωση.

Εκ μέρους όλων των μελών της ορχήστρας και του δασκάλου

Σας ευχόμαστε ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

και ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ

Γιώργος Δεληγιάννης

Δ/ντής Σχολής Παραδοσιακής Μουσικής
του Δημοτικού Ωδείου Λάρισας

Από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΤΟΝ ΑΓΑΠΙΟ ΤΟΛΗ

Τον Αργυρό Σταυρό του Τάγματος του Φοίνικος θα απονεμίσει στον Αγάπιο Τόλη, ιδρυτή του Λαογραφικού Μουσείου Κήπων Ζαγορίου, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλος. Η βράβευση εντάσσεται σε σειρά τιμητικών διακρίσεων που κάθε χρόνο κάνει η Προεδρία της Δημοκρατίας. Συνολικά στη φετινή λίστα περιλαμβάνονται έντεκα προσωπικότητες.

Από τον Γρηγόρη Καψάλη

Αγαπητοί μου Ζαγορίσιοι

Χρόνια πολλά σ' όλους σας, ευτυχισμένο το νέο έτος 2002 με υγεία και προκοπή. Στους φίλους της Ζαγορίας μας παράδοση εύχομαι δύναμη για να διατηρήσουμε τα ήθη και έθιμά μας γνήσια όπως τα βρήκαμε από τους πατεράδες μας και να τα παραδώσουμε στην νέα γενιά μας. Ακόμη εύχομαι να λείψει ο ρατσισμός και η ζηλοφθονία με αρχή το νέο έτος από μερικούς.

Όσο για κάποιες επιστολές που αναφέρονται στο όνομά μου δεν έχω σκοπό να δημιουργήσω καμία αντιπαράθεση με κανέναν και δεν πρόκειται ν' απαντήσω σε καμία. Άλλως τ' έβρω και πολλά γράμματα. Μπορεί η καρδιά μου να χωρέσει τα πάντα, επειδή έτσι γεννήθηκα κατ'εξοχή από την οικογένειά μου να σέβεται και να εκτιμά τον καθένα, αυτό που δεν έχουν μερικοί. Στο περιοδικό μας «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» εύχομαι χρόνια πολλά στην κυκλοφορία του, στους δε συντελεστές του προσωπική και οικογενειακή ευτυχία.

Με αγάπη
Γρηγόρης Καψάλης

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Συγχαρητήρια

— Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πανωσουδενιωτών συγχαίρει θερμά τον **Αρχιμανδρίτη Ηλία Βενιανάκη**, ο οποίος ιεραργεί στην Ιερά Μονή Ευαγγελιστρίας Άνω Πεδινών και πρώτευσε στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τον ευχόμαστε δύναμη και υγεία, για να συνεχίσει τον ωραίο αγώνα του.

Με τιμή

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

ΑΡΙΣΤΗ

Θάνατοι

— Πρωτοχρονιάτικα «απεδήμησε εις Κύριον» ο χωριανός μας **Δημήτριος (Τάκης) Κων. Μίσσιος**, Σύσσωμο το χωριό και πολλοί ξένοι παρακολούθησαν την κηδεία του και τον κατευδωσαν στην τελευταία του κατοικία.

— Στις 18 Δεκέμβρη πέθανε και κηδεύτηκε στην ιδιαίτερη πατρίδα του την Κέρκυρα, ο **Βασίλειος Κάντας**, σύζυγος της Ελένης Ζίτσα από την Αρίστη.

Συλλυπητήρια στη σύζυγό του και τα παιδιά του Σπύρο και Χρυσάνθη.

Οικογ. **Βασ. Κοντοκόλη**

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Θάνατοι

— Στις 11 του Γενάρη, πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη η **Χρυσούλα Παπαποστόλου** του γένος Παπαναστασίου, θεία του Δημάρχου Κεντρικού Ζαγορίου.

Στους δικούς της και το Δήμαρχο θερμά συλλυπητήρια.

«το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΒΙΤΣΑ

Γάμοι

— Στις 26 Δεκεμβρίου και στον Ι.Ν. Αγίας Σοφίας Ν. Ψυχικού έγινε ο γάμος του αγαπητού μας **Μιχάλη Δ. Σάργου**, (ανώτερος Σύμβουλος Επι-

χειρήσεων στην «ΑΕ ΤΙΤΑΝ») και της **Ελένης Κάη** (υπάλληλος ΟΤΕ). Το γαμήλιο γεύμα, έγινε στο κέντρο «Αριστο» στο Κεφαλάρι.

Στο νύμφαντρο ζευγάρι τα εγκαίνια συγχαρητήρια και τις ολόθερες ευχές μας, για χαρούμενη κι ευτυχισμένη ζωή.

Μαίρη-Κούλα-Φίλιππας

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Θάνατοι

— Πλήρης ημερών στα 95 του χρόνια πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννινα στις 18 Δεκεμβρίου 2001 ο διακεκριμένος εκπαιδευτικός και Ζαγορίσιος **Αδαμάντιος Κονιάβος**.

Πλήθος κόσμου και ιδιαίτερα οι συγχωριανοί του συνόδευαν το νεκρό στην τελευταία του κατοικία.

Στους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια

«το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΕΛΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπητό μας ανηψιό **Κώστα Τόμο** που πήρε το πτυχίο της Ιατρικής Καλή σταδιοδρομία και στους γονείς του Δημήτρη και Ντίνα πάντα να τον καμαρώνουν.

Γιώργος-Ελένη Δούβλη
Μιχάλης Οικονομίδης

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

Αρραβόνες

— Όλοι οι συνεργάτες, που μας συνδέει εδώ στο περιοδικό «το ΖΑΓΟΡΙ μας» τα τελευταία χρόνια μια ειλικρινής και άδολη φιλία, είχαμε την εξαιρετική χαρά την ημέρα της γιορτής του Αγίου Σπυριδώνα, να πληροφορηθούμε από τον παππού **Σπύρο Καπελίδη** το ευχάριστο γεγονός των αρραβώνων της εγγονής του **Ιπολτίτης**, κόρης του γιου του **Γιώργου**, με τον εκλεκτό της καρδιάς της **Παναγιώτη Μουστακλή**.

Από τα βάθη της καρδιάς μας όλοι οι φίλοι του παππού συγχαίρουμε το νεαρό ζευγάρι, τους ευτυχείς γονείς καθώς και τη γιαγιά και τον παππού.

Απόστολος, Βασίλης, Μήτσος, Γιάννης, Σάββας, Κώστας

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Αρραβόνες

— Ο **Ελευθέριος Δημ. Χατζόπουλος** αρραβωνιάστηκε με την αγαπημένη του **Ρούλα Αναγνωστοπούλου** στις 15-12-01. Τους ευχόμαστε καλά στέφανα και κάθε ευτυχία.

Οι θείες:

Ελισάβετ Βαρτζώκα
και Φιλομήλα Τόλογλου

Τα ξαδέρφια:

Απόστολος και Άννα Ντιναλέξη

Συγχαρητήρια

— Ο **Βασίλειος Βογάς του Αποστόλου** απέκτησε με βαθιά άριστα την ειδικότητα του καρδιολόγου. Τον συγχαίρουμε θερμά και τον ευχόμαστε κι άλλες επιστημονικές επιτυχίες και επαγγελματική πρόοδο.

Οι γονείς του

Απόστολος και Ευγενία

Πολιτιστικός Σύλλογος Καπεσόβου
«Ο ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ»
«Το Ζαγόρι μας»

Οικογένεια Αποστόλου Ντιναλέξη

ΚΗΠΟΙ

Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε την 13ην Δεκεμβρίου σε ηλικία 78 ετών ο **Δημήτριος Καραπέτσας**. Η κηδεία του έγινε πάνδημος στον Άγιο Νικόλαο Κήπων, παρουσία πλήθους κόσμου-συγγενών φίλων συγχωριανών και Ζαγορίσιων.

Η **Εκκλησιαστική Επιτροπή** εκφράζει τα πιο θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια στα παιδιά του και στους λοιπούς συγγενείς.

— Πέθανε και κηδεύτηκε την 7η Ιανουαρίου τρ. έτους η **Αριστούλα Κατσιούπη**, σύζυγος του μακαρίτη **Μιχάλη** εις ηλικία 74.

Η **Εκκλησιαστική Επιτροπή** εκφράζει τα πιο θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της και στα εγγόνια της.

— Ένας καλός μας φίλος και γείτονας, ο **Βασίλης Γκρουβίδης**, έφυγε για το μακρινό ταξίδι, στις 31 Δεκεμβρίου, την τελευταία μέρα του 2001.

Ήταν μόνιμος κάτοικος του χωριού, εργατικός και καλός νοικοκύρης. Παντρεμένος με τη **Λουκία** από το Κουκούλι, ευτύχησε να δημιουργήσει οικογένεια με παιδιά και εγγόνια. Ασχολήθηκε στη ζωή του με τις δασικές εργασίες και με τη συνεργασία της ακαματίας και δραστήριας κ. Λουκίας με την ημιμόκσιτη κτηνοτροφία και την καλλιέργεια κηπευτικών. Καλός κυνηγός ήξερε όσο κανένας άλλος τα καρτέρια (περάσματα) των αγριμιών.

Στην κ. Λουκία και τα παιδιά τους, τον Άγγελο και τη γυναίκα του και στην κόρη του Ισμήνη τα θερμά μου συλλυπητήρια καθώς και της οικογένειάς μου.

Αξέχαστε Βασίλη, ας είναι ελαφρύ το χόμα των Κήπων, που σε σκέπασε.

Κώστας Δημ. Χριστοδούλου
«το Ζαγόρι μας»

— Σε βαθεία γεράματα, 97 χρονών πέθανε και κηδεύτηκε ανήμερος των Χριστουγέννων η **Ελένη Οικονόμου**. Η εκλιπούσα υπήρξε διακριτική και ευγενής σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής. Η αιμνήστη κυρά Λεύκη, έχαιρεν μεγάλης εκτίμησης και σεβασμού από όλο το χωριό ήταν καλή χριστιανή και υπερέφανη Ελληνίδα, ενεργήτιδα της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου και της κοινότητας Κήπων, όπου έζησε ολόκληρη την ζωή της μετά του αιμνήστου αδελφού της Γιάννη.

Η **Εκκλησιαστική επιτροπή** εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στους οικείους της και εύχεται να είναι ελαφρύ το χόμα του χωριού της που την σκέπασε και αιωνία η μνήμη της.

Αντί στεφάνου προσέφεραν στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου:
Οικογ. Δημ. Θρ. Δέβρα δρχ. 50.000
Οικογ. Δημ. Υφαντή δρχ. 15.000

— Πέθανε και κηδεύτηκε ανήμερος της γιορτής του ο **Βασίλειος Γκρουβίδης** σε ηλικία 84 ετών.

Η κηδεία του έγινε στον Άγιο Νικόλαο Κήπων, παρουσία πλήθους κόσμου συγγενών φίλων συγχωριανών και Ζαγορίσιων.

Η **Εκκλησιαστική Επιτροπή** εκφράζει τα πιο θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια στην σύζυγό του Λουκία και στα παιδιά του Άγγελο και Βάλη και Ισμήνη.

— Δυστυχώς οι θάνατοι τον τελευταίο μήνα δεν έχουν τελειωμό στο χωριό.

Πέθανε και κηδεύτηκε την Κυριακή 13 τρέχοντος μηνός, πάνδημη η προσκυτέρα **Ανδρονίκη Γκρουβίδη**, η παπδιά μας, σε ηλικία 93 ετών.

Κατάμεστη η εκκλησία του Αγίου Νικολάου από συγγενείς, φίλους, συγχωριανούς και Ζαγορίσιους που παρακολούθησαν τη νεκρώσιμη ακολουθία, χοροστατούντος του π. Αρχιμανδρίτη Δημητρίου Αργυρού και των εφημερίων παπα-Κώστα και παπα-Βαγγέλη.

Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της, τα εγγόνια της και στους λοιπούς συγγενείς.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα του χωριού της που τη σκέπασε.

Οικ. **Γιάννη Τσεκούρα**

Οικ. **Κώστα Χριστοδούλου**

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατοι

— Την ημέρα των Χριστουγέννων με άφατη θλίψη συγγενείς, συγχωριανοί και φίλοι ξεπροβόδισαν για το αιώνιο ταξίδι την καλότατη συγχωριανή μας **Σοφία Νούλη**, που άφησε την τελευταία της πνοή στην Αθήνα, όπου λόγω των γηρατειών και του χαιμώματος έμενε προσωρινά κοντά στα παιδιά της. Η σκέψη της ήταν πάντα στο χωριό, που ποτέ δεν εγκατέλειψε σε όλη της τη ζωή. Όλοι μας θα τη θυμωμάστε για την καλοσύνη της και την πρόθυμη προσφορά της στους συγχωριανούς της. Στα έξι παιδιά της που τα αφήνει καταξωμένα στην κοινωνία στα εγγόνια τα διόγγοτά της και λοιπούς συγγενείς τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Αιωνία της η μνήμη

Σ.Θ.

Τα παιδιά της Γεώργιος και Κώστας Νούλης κατέθεσαν από 10.000 δρχ. έκαστος στη μνήμη της για το περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας».

— Στις 16 Δεκεμβρίου της χρονιάς που πέρασε, πέθανε στο Μονοδέντρι σε ηλικία 78 ετών ο συγχωριανός μας **Μιχάλης Λαδιάς**, που έζησε σε όλα του τα χρόνια στο χωριό και ο θάνατός του αφήνει ένα ακόμα κενό στο συρρικνωμένο πληθυσμιακό ανθρώπινο δυναμικό του χωριού μας.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα του Αι-Γιώργη που τον σκέπασε και στη γυναίκα του και τα παιδιά του τα θερμά μας συλλυπητήρια και να τον θυμωμάται πάντα.

Σ.Θ.

ΠΑΠΗΓΚΟ

Γεννήσεις

— Στον αγαπητό μας φίλο και συνδρομητή του περιοδικού μας, **Αφροστομένη Πολ. Τσέλη** και στη σύζυγό του **Ευθυμία**, από βάθους καρδιάς τους ευχόμεθα να τους ζήσει και να είναι ευτυχισμένη η εργονούλα που τους χάρισε τα παιδιά του Πολυχρόνη και Παναγιώτα. Επίσης στους ευτυχείς γονείς τα θερμά μας συγχαρητήρια και γρήγορα να φέρουν στον κόσμο και τον νεώτερο Αφροστομένη.

Δ.Α.Γ. - «Το Ζαγόρι μας»

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατος

Έφυγε από κοντά μας η Σκαμνελιώτισσα Φερνίκη Θεοδοσία, μια από τις τελευταίες Ζαγορίσιες, που κρατούσαν ζωντανή την παράδοση στο χορό και το τραγούδι.

Νοικοκυρεμένη και αξιοπρεπής άφησε κενό στο χωριό και σ' όλους μας.

Πέθανε στις 15 του Δεκεμβρίου 2001 και κηδεύτηκε στην Αθήνα.

Στον αδελφό της Κώστα, πρόεδρο του συνδέσμου μας, και τους άλλους συγγενείς της ο σύνδεσμος Σκαμνελιωτών Αττικής εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια.

Σύνδεσμος Σκαμνελιωτών

Συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια στον ανηψιό μας Σουκοβέλο Σπύρο Τερνολόγο Γεωπονίας, μετά την επιτυχία του στον διαγωνισμό εκπαιδευτικών τεχνικών ειδικοτήτων του ΑΣΕΠ, διορίστηκε στο 3ο ΤΕΕ Ιωαννίνων.

Τον ευχόμαστε ολόκληρη καλή σταδιοδρομία

Οικογένεια

Αποστόλου Σουκοβέλου

Νεκρολογίες

Δημήτριος Καραπέτσας

Αγαπητέ Τάκη,

Με οδύνη αγάπη και σεβασμό βρισκόμαστε εδώ ολόγυρά σου, το αγαπημένο σου χωριό η Μπάγια, που με αληθινή λύπη και συγκίνηση πληροφορήθηκε την απρόσμενη ολιγοήμερη κατ' αρχήν ασθένειά σου και εν συνέχεια τον θάνατόν σου, που τόση αληθινή βγαλμένη από την ψυχή μας, στενοχώρια μας προξένησε.

Σήμερα το χωριό Κήποι-το Ζαγόρι ολόκληρο αποχαιρετά έναν εκ των καλλιτέρων Ζαγορίσιων με σεβασμό και λύπη διότι το κενό το οποίο αφήνει ο Τάκης Καραπέτσας, είναι δυστυχώς δυσαναπλήρωτο.

Ένας ακόμη βράχος του Ζαγοριού ξεκόπηκε και έπεσε το Ζαγόρι κλαίει και η Μπάγια πενθεί.

Ο Τάκης Καραπέτσας υπήρξε ο αγαπημένος του χωριού, ο άνθρωπος που αγάπησε με πάθος τον τόπο του που μετά την συνταξιοδότησή του, εγκαταστάθηκε μόνιμα στο χωριό και χαιρόταν για κάθε καλό του χωριού του και στενοχωριόταν για κάθε κακό, σαν αυτό να συνέβαινε στο ίδιο του το σπίτι.

Είχα την τιμή να συνεργαστώ μαζί του επί μια 15ετία και πλέον στον αγαπημένο του Σύλλογο η «ΜΠΑΓΙΑ»

μαζί και με τους άλλους εκλεκτούς συνεργάτες όπως τον Γιώργο τον Γκρουβίδη, τον Κώστα τον Κατσουλίδη, τον Στέφανο τον Γεωργίου, τον Θανάση τον Παππά, τον Παναγιώτη τον Παππά, και τον Βαγγέλη τον Βλαχόπουλο, τον Πολυμάστορα όπως τον αποκαλούσε ο μακαρίτης και σε χρόνια δύσκολα ιδρύσαμε τον μεγάλο σύλλογο του χωριού, το καμάρι σου με τις ξεκρουστές ανεπανάληπτες και μοναδικές στο Ζαγόρι εκδηλώσεις στο χωριό, που άφησαν εποχή και παράδειγμα εν συνέχεια στα υπόλοιπα χωριά του Ζαγοριού.

Άφησες υπό την προεδρία σου και με την πλήρη συμπαράσταση όλων μας έργο στο χωριό και η μόνη σου ευχή και ελπίδα, όταν αποστάσαμε να αποσυρθούμε από τον Σύλλογο, ήταν να συνεχίσει αυτός ο Σύλλογος με τα νέα παιδιά να προσφέρει έργο, για το καλό του χωριού και γενικότερα της περιοχής και ευχής έργο θα είναι οι νέοι αυτοί να ανταποκριθούν στις προσδοκίες και τις επιθυμίες σου αυτές, διότι θα είναι το καλλίτερο μνημόσυνο στην μνήμη σου.

Ποιός μπορεί να ξεχάσει αγαπητέ Τάκη τις εκδηλώσεις της 10ετίας του 80, την χαρά σου για την κατασκευή του γηπέδου μπάσκετ, την ομάδα μπάσκετ με τα εγγόνια σου, τα εγγόνια μας τα παιδιά μας, που τόσο καμάρι μας και λάτρενες και χατίρι δεν τους χάλαγες.

Ήσουν Τάκη αγαπητός, ειλικρινής, φιλήσυχος, πρσός, ευγενικός, ανοιχτόκαρδος, χουβαρδάς, γλεντζές και προπαντός παραδοσιακός Ζαγορίσιος.

Αλήθεια πόσες φορές σε κατ' ιδίαν συζητήσεις για προβλήματα του χωριού δεν μου εκμυστηρεύτηκες τον μεγάλο σου θαυμασμό για το τεράστιο έργο που επιτελείται στο χωριό από τον Αγάπιο Τόλη, «το ξακουστό Μουσείο μας», που δυστυχώς ο μεγάλος Θεός δεν σε άφησε να το δεις ολοκληρωμένο. Σε όλους μας το πέρασμά σου από την κοινωνία του χωριού και του Ζαγοριού θα μείνει ανεξίτηλη και η μνήμη σου θα είναι αιώνια!

Το χωριό έγινε φτωχότερο, το σοκάκι ερημώτερο και στο καφενείο θα λείπει η μορφή σου. Εκ μέρους όλων φίλων και συνεργατών σου απηθύνω τα ολίγα τούτα λόγια, βγαλμένα από τα βάθη της ψυχής μου κι είμαι ο καλός μας Μεγάλος Θεός να παρηγορεί την αναπημένη σου οικογένεια. Παιδιά-εγγόνια και λοιπούς συγγενείς που τόσο πολύ όλους αγαπούσες και λαχταρούσες να βρίσκονται κοντά σου.

— Καλό σου ταξίδι αγαπητέ Τάκη, κι ας μου επιτραπεί εδώ Τάκη μου, να σε καλοτυχίσω για πάλι, γιατί εκεί που πας θα συναντήσεις αγαπημένα πρόσωπα. Την Σάνδρα σου, τον αξέχαστο εγγονό Χριστάκη σου, την Ισμήνη και τον Σόλωνα!!

Αιωνία σου η μνήμη αγαπητέ Φίλε Τάκη, και ας είναι ελαφρύ το χόμα του χωριού που σε λίγο θα σε σκεπάσει!!

Γιάννης Τσεκούρας

Ζαγόρι, Δ/βριος 2001

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Συνέχεια προσφορών για τον Άγιο Δημήτριο και τις άλλες εκκλησίες:

- 1) Ανώνυμος Σουδενιώτης 10.000.000
- 2) Οικ. Σταύρου και Γεωργίου Καραγιώργου 20.000
- 3) Κατσαβριάς Ελευθέριος 30.000
- 4) Παπιγκιώτης Γεώργιος 20.000
- 5) Χρήστος Δεμάτης 20.000
- 6) Οικ. Φίλιππα και Χρυσάνθη Δεμάτη 15.000
- 7) Ιωάννης Παπιγκιώτης 30.000
- 8) Οικ. Βασιλικής και Κων/νου Χαρίση 100.000
- 9) Θέα και Άννα Παππά 100.000
- 10) Κ. Χρόνη 5.000
- 11) Μιχαήλ Παππάς 40.000
- 12) Πέτρος Δούβλης 100.000
- 13) Ιωάννης Κατσούπης 20.000
- 14) Φερνίκη Λάκκα 30.000
- 15) Δημήτρ. Γ. Παπιγκιώτης 20.000
- 16) Παναγ. Γ. Παπιγκιώτης 40.000
- 17) Αριστοφ. Ζαμπακίδης 50.000
- 18) Πέτρος Γεωργιάδης 50.000
- 19) Δημήτριος Γκούσης 20.000
- 20) Βασίλειος Παπιγκιώτης 50.000
- 21) Ευάγγ. Κατσαβριάς 15.000
- 22) Σοφία Λαζάρου 20.000
- 23) Χρύσανθος Λάκκας 10.000
- 24) Επιχ. Ρίτα-Ζάνη 20.000
- 25) Κασσιανή Σιδερά 50.000
- 26) Ανών. Σουδενιώτης 20.000
- 27) Δημήτριος Νταχρός 10.000
- 28) Αριστόβ. Χρόνης 50.000
- 29) Αχιλλέας Κώσης 50.000
- 30) Δρόσος Παπανικολάου (νέα προσφορά) 30.000
- 31) Πολιτιστικός Σύλλογος Πάνω-Σουδενιωτών 100.000
- 32) Ερμηνεία Φωτιάδου 15.000
- 33) Αικατερίνη Σαμαρτζή εις μνήμη Θεοφάνη Λάκκα 100.000

Με τις συγκινητικές προσφορές των συγχωριανών και φίλων μας και κυρίως με τη γενναιοδωρή ενίσχυση των 10.000.000 δρχ. από τον εκλεκτό ανώνυμο συγχωριανό μας, τον νέο αυτό ευπατρίδη Πάνω Σουδενιώτη, του οποίου η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευγνωμονεί και τον οποίο θα τιμήσει δεόντως εάν και όταν ο ίδιος αποφασίσει να άρει τη ανωνυμία του, μέχρι σήμερα έχουν γίνει τα παρακάτω πρωτόγνωρα έργα:

- α) Ολική ανακαίνιση του κεντρικού ναού του Αγίου Δημητρίου και β) αντικατάσταση των στεγών με πλήρη στεγανοποίηση των εκκλησιών του Αγίου Σπυριδώνα, Αγίου Νικολάου, Αγίου Γεωργίου, του οστεοφυλακίου και του οικισμού του Αγίου Δημητρίου.
- Ακόμη υπάρχουν χρήματα για την αντικατάσταση της στέγης της Παναγίας, η οποία και θα πραγματοποιηθεί την επόμενη

Άνοιξη.

Φιλοδοξία και στόχος μας το νοικοκύρεμα και των υπολοίπων εκκλησιών μας, που ασφαλώς και θα γίνει αφού οι προσφορές συνεχίζονται.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμότατα και ταυτόχρονα συγχαίρει από βάθους καρδιάς όλους τους συγχωριανούς μας, για τις προσφορές τους, χάρις στις οποίες τα περικαλή εκκλησιαστικά μνημεία μας, που μας κληροδότησαν οι αειμνηστοί πρόγονοί μας θα παραδοθούν αλώβητα στις επόμενες γενιές και δεσμεύεται σε εύθετο χρόνο να δημοσιεύσει στην εφημερίδα το «Ζαγόρι μας» αναλυτικό πίνακα των μέχρι σήμερα προσφορών και δαπανών.

Τέλος, εύχεται από καρδιάς σ' όλους τους Πανωσουδενιώτες και τους φίλους μας το 2002 να είναι για όλους μια καλή και ευτυχισμένη χρονιά.

Το Δ.Σ.

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

— Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πανωσουδενιωτών ευχαριστεί θερμά τους συγχωριανούς μας **Γιάννη Κατσούπη** και **Πέτρο Γεωργιάδη** για την οικονομική ενίσχυση του Συλλόγου μας.

ΑΡΙΣΤΗ

Εισφορές

— Στη μνήμη του αποβιώσαντος Δημητρίου Μίσσιου, προσέφεραν στην Εκκλησία «Κοίμησις Θεοτόκου» της Αρίστης, οι κάτωθι:

Οικογ. Φωτίου Πέτσα 50.000

Οικογ. Ελευθερ. Ράγκα 20.000

Οικογ. Χρήσ. Ευθυμίου 15.000

Ο κ. Θεοδ. Ξεγγενής 15.000

Ο Σύλ. Νέων Αρίστης 15.000

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

— Για τον καθαρισμό και συντήρηση των Αγοραφιών της Εκκλησίας μας «Κοίμησις Θεοτόκου» συνεχίζονται οι εισφορές:

- Οικογ. Βασιλικής Βανδέρα

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

← Ο κ. Γεώργιος Δημητριάδης 4.000

Ωσαύτως από ερανικό δίσκο συγκεντρώθηκε το ποσό των 160.000 δρχ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί όλους θερμότατα.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Διόρθωση

— Η κ. Αλκμήνη Σοφianoπούλου κατέθεσε το ποσό των 20.000 δρχ. για τις ανάγκες του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Ελαφοτόπου και εκ παροχής εγγραφή 10.000 δρχ.

Η Εκκλ. Επιτροπή

ΒΙΤΣΑ

— Στη μνήμη του Κωνσταντίνου Τσουμάνη, η σύζυγος του Βασίλική προσέφερε το ποσό των 100.000 δρχ. στη μονή Ντουραχάνης.

Κάτω Σουδενά

— Η Ευγενούλα Χαντέλη-Κούρεντα προσέφερε στο Μ.Ε. Σύλλογο Κ. Σουδενών 20.000 για τις εκκλησιές του χωριού, στη μνήμη του Τάσιου Ηλιάδη

Ο Σύλλογος ευχαριστεί θερμά

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

— Η κυρία Γιούλα Στεργίου στη μνήμη του λατρευτού της παιδιού Λάκη Στεργίου, με τη συμπλήρωση στις 8 Γενάρη έξι (6) χρόνων από το θάνατό του, πρόσφερε το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Καπεσόβου.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

— Ιφιγένεια Μήκου Δώδου προσέφερε για το Ιερό ναό Αγ. Αποστόλων το ποσό 30.000 δρχ.

ευχαριστούμε θερμά.

Ο Ταμίας

Απόστολος Σουκοβέλος

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

— Ο Χριστόδουλος Στεφανάκης στη μνήμη του πατέρα του Χαριλάου Στεφανάκη στην ανακομιδή των οστών του, που έγινε τον περασμένο Σεπτέμβριο, πρόσφερε στην Αδελφότητα του χωριού του το χρημ. ποσόν των 100.000 δραχμών.

Η Αδελφότητα Τριστένου εκφράζει τις ευχαριστίες της.

ΦΡΑΓΓΑΔΕΣ

— Η Κλεονίκη Σακελαρίδη προσέφερε το ποσό των 70.000 δρχ. εις μνήμη του αγαπημένου της συζύγου Αθανασίου στον Ιερό ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

20.000

Λέντζαρης Ιωάννης

12.000

Ανθοπούλου Ελένη

10.000

Βλάχος Κων/νος

Ηλιάδη Αγνή

Καλύβας Επαμεινώνδας

Κράλιος Κων/νος

Νούλης Γεώργιος

Νούλης Κων/νος

Οικονόμου Βλάσης

Τζούφης Στέφανος

Χαρισιάδου Ν. Νίνα

9.000

Λαδιάς Κων/νος

7.000

Γελέκη Βικτωρία

6.000

Βίκας Ντίνος

Καρπούζης Βασίλειος

Ντιναλέξης Άλκης

Τζόκας Νίκος

Τζόκας Παπανικολάου Αναστασία

Τζώμος Παναγιώτης

Φράγκα Λαμπρινή

5.000

Βογαζιάνος Ευάγγελος

Βορόπουλος Ιωάννης

Βούρβος Νίκος

Γέτης Ιωάννης

Γιαννόπουλος Σωτήριος

Ευαγγέλου Γρηγόριος

Ευθυμίου Ιωάννης

Καλατζή Γιαννοπούλου Ιωάννα

Καρπούζη Μαριγώ

Καρπούζης Χαρίτων

Ζαμπακίδης Κων/νος

Λιακοπούλου Καρακίτσου Ολυμπία

Νικολαΐδης Φίλιππος

Ξάνθος Ιάσων εις μνήμην γονέων και θείας

Παπαθανασίου Λευτέρης

Παπανικολάου Δρόσος

Πολ. Σύλ. Πανωσουδενιωτών

Σκλάβη Ευνομία

Τζιόμπος Κων/νος

Τόλογλου Φιλομήλα

Φανίκας Στέφανος

Φωτέσιος Κων/νος

4.000

Σουκουβέλος Απόστολος

Σουκουβέλος Απόστολος

3.500

Δέρβας Ιωάννης

Δερέκας Αναστάσιος

GRIBOUAU BART

Ζώη Αριστούλα

Κρεμμύδης Νικόλαος

Ρογκότη Ευανθία

3.000

Βαρβαράς Παναγιώτης

Βέλλης Αλέξης

Βίκα Ελευθερία

Βογάνης Αναστάσιος

Δάλλας Πολύβιος

Γκόγκος Δημοσθένης

Δεμάτης Λεωνίδα

Καψάλης Σωτήριος

Κοντογιάννης Κων/νος και Κομπάρος

Μιχαήλ

Λαμπροπούλου Στέλλα

Μακρή Δήμητρα

Μακρής Ευρυπίδης

Μαρκοπούλου Παναγούλα

Μπαζούκας Αθανάσιος

Μπάσιου Φιλομήλα

Οικονόμου Σωκράτης

Παναγιώτου Τσέφα Φωτεινή

Πανταζής Λάζαρος

Παπιγκιώτης Βαγγέλης

Ράπτη Μαρία

Σκράπη Παρασκευή

Σουκουβέλος Σπυρίδων

Στογιάννης Βασίλης

Τακαλιός Ανδρέας

Τζούφης Δημήτριος

Τσεκούρας Γεώργιος

Τσεκούρα Λαμπροπούλου Λόλυ

Τσομίδη Ιωάννα

Φίτσιος Χρήστος

Χαρίσης Κων/νος

Χριστοδούλου Δημήτριος

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

1. Τζίτζη-Λάτσιου Κλεοπά-

τρα 3000

2. Γιαννακού-Κρασαδάκη

Αλίκη 10.000

3. Μαντέλος Τάσος 5.000

4. Αγγέλης Νικόλαος 3.000

5. Εξάρχου Λευκή 3.000

6. Πίπης Γεώργιος 5.000

7. Ζαχαράκη Ιφιγένεια 3.000

8. Δραγοπούλου-Σιριγγέ-

λα Μαρίνα 5.000

9. Τσουμάνης Ιωάννης 10.000

10. Κοντονάσιος Σπύρος 6.000

11. Καγγάς Μάνος 5.000

12. Σιούτη-Καρατσώλη

Γλυκερία (Ρούλα) 3.000

13. Εξαρχος Θεμιστοκλής 6.000

14. Στρούλιας Γεώργιος 10.000

15. Κοντονάσιου Σταματία 3.000

16. Γκαράνης Ηλίας 5.000

17. Μάρκου Στέργιος 10.000

18. Ζαρίδη-Καραγεώργου

Σεβαστή 6.000

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Με τη συμπλήρωση τριών χρόνων από το θάνατο της Σοφίας Αναγνωστοπούλου, οι κόρες της Ελένη και Ιωάννα Αναγνωστοπούλου και τα εγγόνια της Γρηγόριος και Γεώργιος Κύρκος πρόσφεραν στο περιοδικό μας το ποσό των 50.000 δρχ. στη μνήμη της.

— Ο Χριστόφορος Βολογιαννίδης 30.000 δραχμές

— Η κ. Ελισάβετ Βαρτζώκα 5.000 δρχ.

Η Σ.Ε. ευχαριστεί

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:

KIMΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ

2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

3. ΖΑΡΙΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

5. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ

6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

8. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

9. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

10. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

11. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΩΣΤΑΣ

★

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 30170

★

Υπεύθυνος Ύλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

★

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,

εμβάσματα:

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και Μυροπολείο

ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21

Τηλ. 26.266

Ιωάννινα 45444.

Κατώτερη ετήσια

συνδρομή 10 €

Ευρώπη 30 €

Εκτός Ευρώπης 30 \$ ΗΠΑ

★

Διευθυνση

ΣΥΛΒΙΑ ΓΚΟΥΝΟΠΟΥΛΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.

28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμινά)

Τηλ. 20.544 - 27.845

Ιωάννινα 454 44